est. 2023

РЕДАКЦИЈА

главни и одговорни уредник

проф. Наташа Будимир

уредник, новинар и дизајнер

Доротеа Ковачевић

уредник, новинар и дизајнер

Марина Павловић

новинар

Лука Петровић

новинар

Јелена Димић

новинар

Софија Герић

новинар

Новак Продић

новинар и дизајнер

Никола Генераловић

новинар

Бојан Тодоровић

новинар

Радован Војиновић

САРАДНИЦИ

ПРОФЕСОРИ:

Растко Лочар
Весна Стојковић
Мирјана Јовковић

УЧЕНИЦИ:

Уна Егеља
Анастасија Мркић
Софија Шевић
Лена Фејса
Маша Живковић
Јована Кузманов

45° 15′ 29′′ N - 19° 50′ 53′′ E

Учионица НПД

Други спрат

Гимназија “Јован Јовановић Змај”

Златне греде 4

Нови Сад

Бачка

Војводина

Србија

САДРЖАЈ

06
ПУТОВАЊЕ У БЕРЛИН
драмска секција

08
СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА
беседе

11
САЈАМ ОБРАЗОВАЊА
у Новом Саду

12
EVERGREEN ВЕЧЕ
у нашој школи 29. годину заредом

14
НА ПРАГУ ПРАГА
размена са ученицима из Чешке

17
СТОТИНУ ГЛАСОВА, ЈЕДНА МЕЛОДИЈА / хор

18
ЈУБИЛЕЈИ 2023
6 важних јубилеја које обележавамо

20
КУ/ТУР4 Н4 ПRE5T#ЛУ
Нови Сад

22
ЈЕЗИК ПРЕД (О)СУДОМ -интервју: Исидора Бјелаковић

27
ИНТЕРВЈУ: РУЖА ПЕРУНОВИЋ
професорка

32
ХРАБРИМ УМЕТИЦИМА
уметничке стране

33
ЕСЕЈ: Лептири су слободни, лабудови фотогенични, а уметници знају да лете

34
САСТАВ:
Сваки човек је звезда за себе

36
ПЕСМЕ: *Корак напред назад два*, *Одраз*, *Сан из детињства*

39
РАДОВИ УЧЕНИКА
фотографије и цртеж

40
САВА ШУМАНОВИЋ
трагедија генија

44
ИНТЕРВЈУ: МИРКО ШТАРК, председник јеврејске општине

46
ПРЕПОРУКЕ
књиге, представе и серије

51
ФОТОРЕПОРТЕРИ
увод у рубрику *Интернет чушпајз*

52
БЕЗБЕДНОСТ НА ИНТЕРНЕТУ
чланак

54
ШОК ВЕСТИ:
Ово је ноћна мора, али је истовремено и спас!

55
СПОРТ: БЕЈЗБОЛ
правила и кратак историјат

56
ЕУКЛИД - ПУТОВАЊЕ У ТАМУ / наука

59
УСМЕРИТЕ СЕ - смерови; **СЕКЦИЈЕ -** више од љубави

60
CAPE LIBRUM
2 века постојања библиотеке наше школе

69
ИНТЕРВЈУ: ЕМИЛИЈА КАЋАНСКИ
ученички парламент

71
ИНТЕРВЈУ:
Нови Сад и ми кроз призму Руса

75
БИСЕРИ / **ПСИХОГРАМИ** / **НОБЛИЦЕ И НОБЕЛОВЦИ**

79
ЗАВРШНА РЕЧ
Скамије

80
ЗАХВАЛНА САМ НА...
песма

С К А М И Ј А

Скамија након 51 године од изласка првог броја часописа,
У овом броју посвећује ове редове речи Човеку. Нека буду Ваш фењер или још боље наочаре за вид. Често, заправо веома пречесто се дешава, жмуримо дуже него што би требало или једноставно будемо заслепљени погрешним доживљајем стварности, доживљајем „идеалног“ живота познатих. Након тога смо гневни на удобан кревет, кров над главом и топле оброке које имамо, као и на безброј дивних могућности које нам се нуде.

„Ставимо наочаре“, мање ћемо запињати и падати на нос, бићемо здравији, читати више и ценити дар живота.
Срећна нам Нова Скамија!
Живео (о)смех и живела Скамија!
У новој 51. Скамији желимо вам пуно читања, љубави и уживања!

51

Доротеа Ковачевић и Марина Павловић III7

У ПРЕТХОДНОЈ СЕЗОНИ ГЛЕДАЛИ СТЕ...

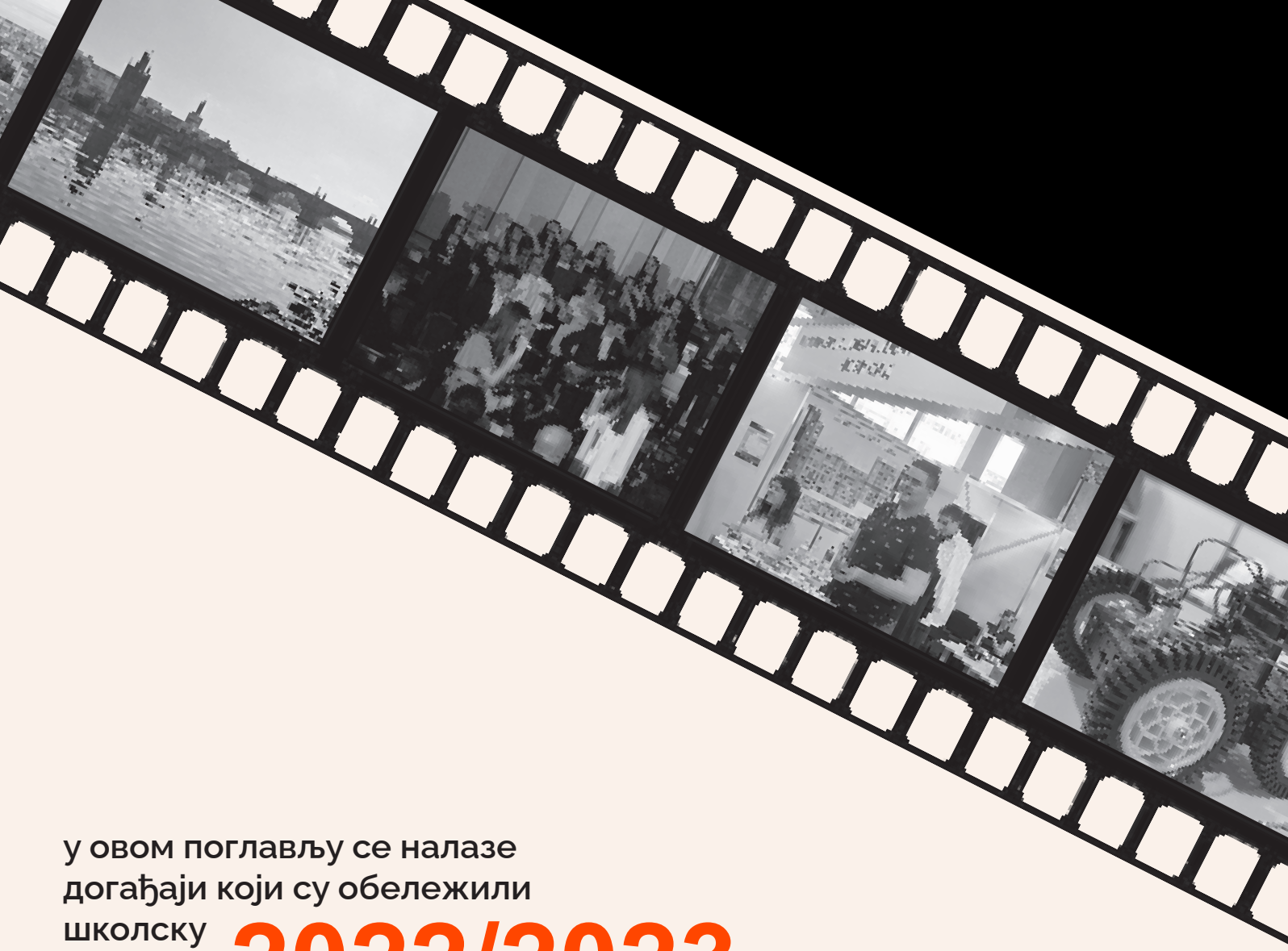

у овом поглављу се налазе
догађаји који су обележили
школску **2022/2023.**
годину.

ПУТОВАЊЕ У БЕРЛИН

Све је почело априла 2022. године, када смо оформили групу ученика заинтересованих за драмску секцију на немачком језику, чији се број временом редуковао и тако је настала група Гарише, односно Unsere Tochter. Чланови ове екипе су: Лена Фејса, Маша Живковић, Емилија Каћански, Софија Стојановић, Јелена Радоњић, Јана Симић, Исидора Мирковић и Лара Вељовић. Наравно, ништа не би било могуће и остварљиво без нашег професора, реализатора комплетне идеје, Драгана (Драгона) Вулића и наше ваншколске разредне, а и глумице, Славице Вучетић.

Децембар 2022. године заувек остаће нам упамћен по путовању у Берлин. Наша драмска секција на немачком језику пет дана је провела у Берлину, у Немачкој, радећи и дружећи се са другарима из Француске.

План и циљ овог путовања био је упознавање нашег француског дела екипе, са којима смо кроз разне глумачке радионице стекле нове вештине и побољшале сценско изражавање. Такође, као што смо већ и напоменуле, циљ овог пројекта јесте и усавршавање језика, тако да је Берлин био идеална прилика за то.

Како смо у Берлину провеле пет дана, сваки дан је имао и нове изазове. Радионице су биле креативне, али и напорне, а фокус је био на припреми и креирању наше представе, коју ћемо извести у мају ове године у Паризу. Сама представа и целокупна тема овог пројекта јесте положај жена кроз историју. Зато су се Тохтерке одлучиле да њихов део представе буде о Милеви Марић Ајнштајн.

Никако не смемо заборавити да наведемо и други део екипе, а то су: Жарод (Жарко), Кристин (Кристина), Нора (Наташа) и Жад (Жана). Њихов део представе је о Хеди Ламар, истакнутој глумици и неприхваћеној научници, тако да је спона између ње и Милеве неминовна.

А сада да пређемо на слободно време... Ми смо наше слободно време искористиле на најбољи могући начин. Сваки дан био је испуњен обиласцима града, а под тим мислимо на посете музејима, ресторанима, тржним центрима, као и осталим знаменитим и атрактивним објектима ове метрополе.

Свако вече, када бисмо дошле толико уморне, а уједно и излапеле од хладноће, нисмо биле спречене да у собама одржавамо "Звезде Гранда". Није нам мањкало ни смеха, а ни добрих музичких вокала! Хостел је био идеално место за спровођење свих наших лудих идеја. С обзиром да је хостел удаљен од места одржавања радионица, свако јутро запечаћено је кашњењима. Запослени на рецепцији су нас последње испраћали, али и последње дочекивали. Да бисмо вам дочарали колико нам је заиста било добро, споменућемо и чињеницу да нисмо приметиле да у собама нема интернет конекције.

Када завиримо у овај кратак период децембра, не можемо да не причамо о њему кроз смех и најлепша осећања. На самом поласку, пут су обележиле предивне и охрабрујуће речи наших познатих, Слобе Радановића и Милице Павловић, који су се случајем околности нашли на аеродрому у исто време кад и ми. Док смо ми ћаскале са Милицом Павловић, наш професор гледао је светско првенство у фудбалу заједно са Милетом Китићем. Да ствар буде луђа, осим што смо с њима провели време на аеродрому, нашли смо се и у истом авиону.

Повратак је обележио премор, али и низ трагикомичних ситуација. При повратку кући, били смо задржани на аеродромској контроли, јер је наша другарица Јана имала конзерву туњевине у ранцу, која нас је пратила цело наше путовање, и очито нам задала велике проблеме. Све у свему, ово је заиста било једно предивно путовање и искуство, пуно суза и смеха, које никада нећемо заборавити. Париз нас зове и чека!

Маша Живковић III3 и Лена Фејса III1

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА

Светосавска академија, представља посебан догађај како за српски народ, тако и за Српску православну цркву, традиционално је уприличена и ове године у нашој Гимназији. Централни део свечаности представљају беседе о Светом Сави. Беседило се у присуству важних духовних и световних личности, као и ђака и професора наше Гимназије. Беседе нису дате у целости, пред Вама су неки од редова којима се узхвалила и узвеличала личност нашег светитеља и нашег просветитеља.

Драган Стојањеловић: Беседа о Светом Сави

„Најсветији и најдивнији изданак светородних и родних из нашег рода, био је и јесте Сава Немањић, праведник чије је световно име указивало на онога који ће „узрастати из славе у славу“. Славимо га као светитеља, оца Српске православне цркве, обновитеља монаштва, вероучитеља, просветитеља, педагога и законодавца, дипломату, најугледнијег српског интелектуалца средњег века, ктитора, истинског духовног родитеља нашег народа, његове духовности, културе, просвете, књижевности и уметности.

[...]

Ако су велики жупан Стефан Немања и краљ Стефан Првовенчани били утемељитељи српске државе, Свети Сава је био њен идеолог, у правом смислу те речи.

„Номоканон“ је био први српски устав који представља компилацију (интерпретацију) римско-ромејског права, којим је наш народ стављен у контекст европске и хришћанске цивилизације. Овај први српски акт написан на народу разумљивом језику, наглашава симфонију духовне и световне власти, по угледу на правни систем Источног Рима.

[...]

Изучавајући библијске текстове и богату светоотачку литературу, први српски архиепископ и педагог уводи нове монотеистичке термине, између осталог под утицајем културније ромејске катареусе, које српски сељак није имао у свом лексичком фонду. Он по први пут у српску књижевност уводи више од језика којим је комуницирао народ, представљајући тиме и првог српског лингвисту.“

Милана Зељковић: Беседа о Светом Сави

„Сасвим је могуће да ће ми, док говорим, задрхтати глас или клецнути колена – то је зато што осећам одговорност, јер стојим пред онима које сам ја учила шта је то беседа и како она треба да звучи. Зато што моја беседа није Венцловићева, ни Андрићева беседа, али ја сам ипак веза између њих, преносилац њихове поруке. Понекад моји драги ученици можда стрепе од моје оцене за њихово, како им кажем, писаније, али ево приликe да замењимо улоге.

Стрепим помало од очију онога коме је овај дан посвећен, које ме, сигурна сам, гледају из прикрајка. Данашњи се свет много удаљио од вредности и идеала из времена Светога Саве. Зато желим, овом приликом, да нас све подсетим на важност нашег духовног развоја. Машине не могу и неће никада победити човека. Оне су нам веома вредне у учењу и раду, али не дају оно што је основна душевна храна сваком појединцу – љубав. Љубав нас приближава и повезује, изводи на прави пут – а то је пут

истине. Драги ученици, истина је да ваше оцене нису важне, јер ви сте за нас много више од броја. Поштовани родитељи, не замерите деци ако не доносе увек петице, а не замерите ни нама кад их не дамо – оно што ће понети из Гимназије у срцу и глави, много је вредније. Не дозволимо притиску модерног да нас натера да скренемо са пута Светога Саве. Не дозволимо да бројеви победе истину. Не дозволимо да вредност бројева постане већа од вредности знања. Верујем у вас, децо, да ћете ове речи разумети и да ће понеки од вас сутра стајати на месту где сада стојим ја. Знајте, докле год постоји макар један пар очију који се зацакли док слуша мудре речи великана књижевности и док одаје почаст неговатељима најлепшег језика и писма на свету – у мени ће тињати нада.“

Теодора Томановић (III/1): Безмерне светосавске висине

„Донео је семе вина, семе жита, даровао хлеб и вино и као први владика постао и остао заштитник и путеводитељ Срба кроз православље. Отац Јустин проповедао је да је српска редакција православља баш рођена пожртвовањем милосрдног заступника и зато поносно носи име Светосавље. Светлост која ће водити свако дете ка изворима спасења и вечности, помоћу које ће се уклапати и утврђивати молитва, јер само путем Истине, која свету пуном савремених сабласти, попут животворног дажда лије науку небеску можемо хрлити Избавитељу и Спаситељу народа.

Сваки човек створен је по Божјем лику и по изласку из мајчине утробе постаје оличење Дародавца добара. Од дивних родитеља рођен је царски син, Растко, који се угледао и свој живот поистоветио са самим Господом Исусом Христом. Његова је молитва била и остала по Христу, у Христу, ка Христу и за Христа. Још као дете пронашао је своју луку мира, свето место, Свету Гору, плочнике који одишу тишином и указују на необориве висине хиландарских стубова и не само оних зиданих, већ и на сам камен темељац књиге живота. Први српски писац и лекар, милосрдни давалац милостиње пронашавши своје и свом роду створио је уточиште, донео охристовљење, одуховљење и освећење. “

(Ово су одломци из беседа које су написали професори Драган Стојањеловић и Милана Зељковић и ученица Теодора Томановић, а поред њих, текстове су написали и ученици Љубица Грбовић Светосавска светлост миротворства и Филип Нађ Светосавски пут од Хиландара до Врачара. Беседе у целости можете пронаћи у електронском формату на сајту наше школе).

САЈАМ ОБРАЗОВАЊА 2023. У НОВОМ САДУ

Сајам образовања је и ове године 9. и 10. марта окупио велики број, како основаца, тако и средњошколаца са циљем промоције образовања и образовних институција које нуди град Нови Сад и његова околина.

На сајму је, поред добро познатих средњих школа, била и наша Гимназија. Представници наше школе су били вредни и заинтересовани ученици са различитих смерова, који су стрпљиво, са великом жељом и на најбољи начин представљали основцима „Јовину" гимназију. Кроз низ експеримената у пољима наука у којима је наша Гимназија неприкосновена и међу првима по успешности у граду, а и шире, као што су физика, биологија, примењена електротехника и информатика, заинтересовани ученици основних школа могли суда на делу искусе делић атмосфере са часова наших вредних ученика и њихових марљивих професора. Основци су се поред тога упознали и са богатом историјом наше школе, како кроз занимљиве приче наших ученика, тако и кроз годишње извештаје и слике које су биле јавно изложене.

Атмосфера током оба дана Сајма је била жива и пуна информација и нових сазнања, како међу посетиоцима, тако и међу представницима, што се свакако одразило на незаборавно искуство, занимљиве приче и моменте које су сви понели са собом. Штанд наше Гимназије је свакако свима био приметан, како због великог броја посетилаца, тако и због занимљивог садржаја и програма које је припремио тим ученика и професора наше школе.

Радован Војиновић и Бојан Тодоровић III9

EVERGREEN

ХОР И ОРКЕСТАР ГИМНАЗИЈЕ "ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ"

2023

12

ВЕЋ 29. ГОДИНУ, ЧЕТРНАЕСТИ ФЕБРУАР ЗА ХОРИСТЕ ЈОВИНЕ ГИМНАЗИЈЕ НИЈЕ ДАН КОЈИ СЕ ПРОВОДИ У КУПОВИНИ ЦРВЕНИХ РУЖА, НИ У ПРОСЛАВЉАЊУ СВЕТАЦА. ОВО НИЈЕ ДАН ЗА ПЛАНИРАЊЕ ОДЛАЗАКА НА ВЕЧЕРУ, НИ ЗА ПИСАЊЕ ЉУБАВНИХ ПИСАМА. ОВО НИЈЕ ДАН КОЈИ МОЖЕТЕ ПРОВЕСТИ РАСПРАВЉАЈУЋИ СЕ ДА ЛИ СЕ СЛАВИ ДАН ЗАЉУБЉЕНИХ ИЛИ СВЕТИ ТРИФУН ЈЕР, У НАШОЈ ШКОЛИ, ОВОГ ДАНА СЛАВИ СЕ ПРИЈАТЕЉСТВО И МУЗИКА.

САЛА ЈЕ БИЛА ПУНА. У АТМОСФЕРИ СУ СЕ ОСЕТИЛЕ ГРАШКЕ ЗНОЈА И КАПИ СУЗА ПРОЛИВЕНЕ ТОКОМ ВИШЕСАТНИХ ПРОБА. ТЕЛА ЈЕ ПРОБАДАЛА ОДГОВОРНОСТ И СВЕСТ О ПРИПАДНОСТИ ЈЕДНОЈ ХАРМОНИЧНОЈ ЦЕЛИНИ КОЈА, РАДИ СОПСТВЕНОГ ОПСТАНКА, МОРА ДА РАДИ, ДИШЕ И ЖИВИ КАО ЈЕДНО. ОБУЗИМАЛА НАС ЈЕ НАПЕТОСТ И ИШЧЕКИВАЊЕ, ЈЕР СВАКИ ОТКУЦАЈ СРЦА ЗНАЧИО ЈЕ ДА СМО САМО ЈЕДАН ТРЕНУТАК БЛИЖЕ.

А ОНДА, УЗЕВШИ МИКРОФОНЕ, ГУДАЛА И НОТЕ У РУКЕ, НА ТРЕН СМО НА СВЕ ЗАБОРАВИЛИ. ПРЕПЛИТАЛИ СУ СЕ ГЛАСОВИ ПЕВАЧА, ТОНОВИ ОРКЕСТРА И БЕНДА, ШАПАТ И ТАПШАЊЕ ПУБЛИКЕ. СТОЈЕЋИ НА СЦЕНИ, ПОСТОЈАЛИ СМО ВИШЕ НЕГО ИКАДА ДО САДА. ОСЕТИЛИ СМО СВАКИ УЗДАХ, СВАКИ ТРЗАЈ РУКЕ, СВАКИ АКОРД, КАО ДА ЈЕ ДЕО НАС САМИХ. ВИШЕ НИЈЕ БИЛА ВАЖНА НИ СТРЕПЊА, НИ ПУБЛИКА, НИ РЕФЛЕКТОРИ... НАМА ЈЕ БИО ВАЖАН САМО ТОН, ЉУБАВ И ПРИЧА. НАША ПРИЧА, КОЈУ ИЗ ДАНА У ДАН ПИШЕМО ОСТАВЉУЈИЋИ ДЕЛИЋЕ НАШИХ ДУША БАШ У ОВОЈ ГИМНАЗИЈИ, БАШ У ОВОЈ САЛИ, БАШ ОВОМ ДИРИГЕНТУ.

Софија Герић III3

ИЗВОЂАЧИ:

БРАНКА ПЕТКОВИЋ *Почнимо љубав испочетка*
ДОРОТЕА КОВАЧЕВИЋ *Златни дан*
БОЈАНА ГУДОВИЋ *La Boheme*
ТЕОДОРА ВУЧКОВИЋ *Влак*
СРЂАН ЧАПКО *Све још мирише на њу*

ЛУКА АЗАРИЋ *Цесарица*
МАРКО ГАЈИНОВ *Што то бјеше љубав*
ВУКАШИН ОБРАДОВИЋ *Звиждук у 8*
ИГОР СТАНКОВИЋ *Ain't no sunshine when she's gone*
АНА МЕСЕЉЏИЈА *Gimme! Gimme!*

ВЛАДИМИР РАДУЈКОВ *Јесен у мени*
АЊА НАРАНЏИЋ *Нађи ме*
МАРИЈА СТОРОЖУК ЗЕЉКОВИЋ *Stop*
ЈАНА КОЈИЋ *Још и данас*
ЈОВАНА КАЛАФАТИЋ *Рођени*

МИЛИЦА ТОМАШЕВИЋ, ГАЉА ВАРГА И ЈОВАНА КРМПОТИЋ *Mamma Mia*
КАТАРИНА ОСТОЈИЋ И СЕРГЕЈ СТОЈАНОВИЋ *Something stupid*

ФИЛИПА ОСТОЈИЋ И МАТЕЈА ФИШТЕШ *Принцеза*
АНА КОВАЧЕВИЋ И ИРЕНА ШЕВАРЛИЋ НЕЈГЕБАУЕР *Raining man*

СОФИЈА ГЕРИЋ И МИА МИШИЋ *Додирни ми колена*
МАРИЈА БАНКОВИЋ И АНА КЉАЈИЋ *Рат и мир*
САРА ШЋЕПАНОВИЋ И МАРИНА РАДОЈЧИЋ *Sway*

ОРКЕСТАР:

МОМИР ЦАРЕВИЋ МИЛАН ТРИПКОВИЋ АЛЕКСАНДАР ЛУЧИЋ ЈУЦА ВИДИЋ МАША ЏУЏАР МАРИЈА МАНДИЋ МАРИЈА МИШКОВИЋ ДОРОТЕА КОНДИЋ СРЂАН БАЈЧЕТИЋ АНДРЕА СТОЈКОВИЋ НАЂА ВУКСАНОВИЋ ЈЕЛЕНА РАСТОВИЋ ПЕТАР ДИМИТРИЋ МАРКО МАРЧЕТИЋ ХУНОР ХАБРАМ МАРКО ЗЕЉКОВИЋ МАРКО САМАРЏИЈА НИКОЛА ГАБОРОВ

НА ПРАГУ

ПРАГА

The Czech Republic
26-30.9.2023.

Крајем претходне и у току ове школске године ученици наше Гимназије имали су прилику да учествују у размени са ученицима из Чешке. Размена је представљала незаборавно искуство на ком смо се одлично провели. Наредног јутра пошли смо у логор Јиндриховице, аустроугарски логор из Првог светског рата у коме је страдао велики број Срба. По завршетку рата та територија је додељена Југославији и данас се тамо налази маузолеј.

У граду Хеб смо слушали о једном краћем периоду чешке историје, део града који смо имали прилику да видимо неодољиво подсећа на центар Новог Сада, пре свега по стилу грађевина. Након тога смо имали прилику да се прошетамо кроз Франтишкове Лазње, бању недалеко од Хеба, што је било поприлично опуштајуће.

Наредни дан смо провели у обиласку Прага, за који бих рекао да је вероватно најлепши град који сам до сада посетио. Иако нас време није баш најбоље послужило, обилазак разних знаменитости града и слушање о историји Чешке било је право уживање. Прво смо обишли простор замка и катедрале светог Вида који се истичу својом лепотом. Имали смо и одличан поглед на град с тог места. Затим смо кренули ка чувеном Карловом мосту који је сафрађен изнад реке Влтаве. Мост је пун прелепих скулптура од којих су неке биле под рестаурацијом. Поглед са моста је нудио неодољиву панораму Прага.

Имали смо прилику да видимо и Староградски трг на коме се налази веома интересантан астрономски сат, који је занимљив по томе што се око њега налазе четири фигуре (нарцис, Јевреј, Турчин и костур) које померају главе на сваких сат времена док изнад њих пролазе апостоли. Следећег дана смо кренули за Кутну Хору, која је уједно била и последња дестинација у нашем обиласку Чешке. Мало смо се шетали кроз стари део града који је, као и остали градови које смо обишли, поприлично леп. Од свих грађевина у граду највише се издваја Саборна црква Свете Варваре, грађена у готичком стилу.

ЈХАУНС

МЕМОРИАЛ

После шетње смо отишли у обилазак музеја рударства где смо имали прилику да видимо разне предмете коришћене у рудницима у прошлости. Кутна Хора је била рударско насеље у периоду XIII–XVI након што су откривена налазишта сребра испод града. Кустос нас је спровео и кроз делове рудника предвиђене за обилазак на дубини од око 30 метара што је било поприлично занимљиво искуство.

После тога смо имали мало слободног времена па смо кренули назад код домаћина. Сваке вечери након што бисмо се вратили из обиласка, ишли бисмо у локални бар где смо остајали читаву ноћ. Чешка је заиста прелепа земља и саветујем свима да је посете ако су у могућности.

Одлазак, додуше, није једини део размене, ту је и долазак Чеха у Србију. Овај део је занимљивији него што можда звучи, било је лепо представити гостима српску културу и рећи им нешто о нашем граду што нису чули од водича. За разлику од нас они су путовали током ноћи те смо цео први дан могли да проведемо време с њима. Видели су центар града, сазнали нешто о Светозару Милетићу и песницима српског романтизма, пробали су традиционалну храну из Србије и региона и обишли још неке делове града. Остатак времена су углавном провели у обиласцима Сремских Карловаца, Београда, Засавице, Опленца итд, док смо вечери сви заједно проводили у изласцима у центру града. Колико сам успео да сазнам, Чесима се свидео боравак у Србији.

Размена ученика је једно заиста занимљиво искуство које нуди прилику за путовање, сазнавање нових ствари и упознавање с новим људима. Саветујем свима који су у могућности за то да пробају јер заиста вреди.

Припремио:
Никола Генераловић
III7

СТОТИНУ ГЛАСОВА, ЈЕДНА МЕЛОДИЈА

Сви смо чули за чувени хор Змајеве гимназије, а неки од нас су и сањали да једног дана поносно ступе у њега.

Било је тешко остати члан хора за време пандемије која нас је задесила. Многи су одустали, а неки су се вратили кад је опасност од заразе вирусом прошла. Имали смо пробе чак и за време те пандемије, хор заиста не можете похађати онлајн као све остале предмете у школи. Осетило се како нисмо уиграни и као један, али смо чешћим пробама, радом и трудом то покушали да надокнадимо. Ове школске године смо традиционално ишли на припреме у Крупањ. Због томболе коју смо имали, тј. игре "тајни пријатељ", боље смо се међусобно упознали. Сваког дана би остављали мале поклончиће са порукицама за особу коју смо извукли. То су биле мале радости, ситнице које стварају успомеме. После школске славе Св. Саве, вратили смо се репертоару који смо спремали за такмичење у Прагу. Одлазак тамо није био само повод такмичење, иако је то главни разлог, већ и дружење. Отишли смо у Праг и били смо смештени у хотелу са осталим учесницима фестивала. Тај хотел је био изграђен за Олимпијце који би дошли да учествују на Олимпијским играма, које су требале бити одржане у Прагу. Била је велика част бити смештен у једном таквом хотелу. Учесници су били из различитих школа и држава. Првог дана такмичења смо сви наступали и међусобно се слушали, док смо другог дана ишли заједно на параду хорова и оркестара. Кроз центар Прага смо марширали подигнутих застава земље из које смо долазили певајући на матерњем језику. Заиста је невероватан осећај бити део таквог догађаја. До самог краја смо били у неизвесности да чујемо шта ће жири рећи. Било је више категорија и наша, категорија мешовитих хорова, које је била скоро крају програма проглашења. Кад смо чули да смо прво место налет среће нас је обузео. Ускоро идемо опет у Немачку, у исто место где смо били у јулу прошле године и певали у част једног невероватног човека, директора средње школе и пријатеља наше школе. Он је тада одлазио у пензију и имао је жељу да нас чује, а ми смо били пресрећни што жели да нас чује један такав човек. Након тога и следи чувени годишњи концерт који се одржава у синагоги и тада долази на стотине људи да нас чује, међу којима су и наши пријатељи, чланови породице, професори...Прилика да се пева пред толиким бројем људи се не добија стално, али ето ми ту прилику имамо сваке године током четири године школовања.

Наша гимназија пружа разне могућности напредовања, не само у природним наукама, већ и у уметности. Секција хора и оркестра је једна од њих. Привилегија је бити члан оваквог хора који постоји генерацијама и носи једну традицију у својој души. Да се наш диригент Јован Травица није одазвао на позив да преузме вођење хора у своје руке и да не улаже своје слободно време у њега и свим срцем ствара оно што ствара, ми данас не бисмо имали прилику да све ово доживимо и уживамо у дивним успоменама које не исчезавају, бар не тако лако. Наравно и да није било оснивача школе и хора и оних који су раније ту традицију неговали, не би опет било нас. А да није нас који уживамо у хору, коме смо посветили све четири година школовања, не би било ни њега. Што значи да свако има своје заслуге за оно што је хор био, што је данас и што ће бити. Као матурант гиманзије и њеног хора, могу слободно да кажем као што каже и наша химна: Да после нас, "Остане глас".

Јована Кузманов IV9

ЈУБИЛЕЈИ

-

2023.

863.

ЋИРИЛО И МЕТОДИЈЕ

У област Велике Моравске, у данашњој Чешкој, 863. године дошли Константин (у монаштву Ћирило) и Методије. Ова два брата су родом из Солуна, где су научили словенски језик. Били су изузетно образовани и својим радом су помагали културни напредак Словена.

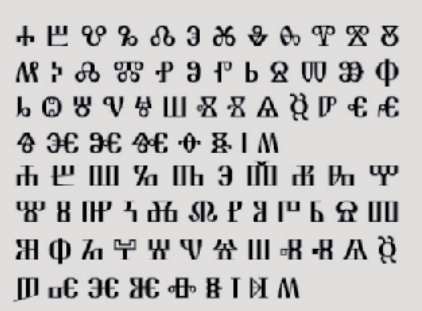

1160 - година од мисије Ћирила и Методија

910 - година од рођења Стефана Немање

1113.

СТЕФАН НЕМАЊА

Стефана Немање је био српски велики жупан (владао у периоду 1166–1196). Био је родоначелник српске владарске династије Немањића, која се одржала на власти све до 1371. године.

1453.

ПАД ЦАРИГРАДА

2023. године обележава се тачно 570 година од пада Цариграда под османску власт. Више од миленијума (са кратким прекидом 1204–1261) Константинопољ, Нови Рим или словенски Цариград био је мајка и царица свих градова, пупак света и престоница Источног римског царства. Цариград је представљао свакако један од најзначајнијих градова светске историје, а његов савршен географски положај, на размеђи два континента, Европе и Азије, чинио га је економским, културним, политичким, друштвеним, религијским центром читавог света.

570 - година од пада Цариграда

550 - година од рођења Николе Коперника
480 - година од кад је преминуо

1473. / 1543.

НИКОЛА КОПЕРНИК

Пре 550 година у Торуну је рођен, а пре 480 година у Фромборку преминуо, један од најзначајнијих научника краја средњег века и један од највећих пољских научника Никола Коперник. Био је и астроном, математичар, правник, лекар и економиста, први научник који је формулисао хелиоцентрични модел свемирских тела.

1823.

МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ

Михаило Обреновић - једини српски владар рођен у Крагујевцу, 16. септембра 1823. године. Био је најобразованији кнез 19. века и волео уметност. Писао је и сам, а био је и инспирација за многа књижевна дела.

Поводом 200 година од рођења кнеза Михаила Обреновића, Историјски архив Шумадије објавио је монографију “Кнез Михаило кроз уметност и архив”.

200 - година од рођења кнеза Михаила Обреновића

125 - година од рођења Десанке Максимовић

1898. / 1993.

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

Десанка Максимовић је рођена у Рабровици код Ваљева, 16. 5. 1898, а преминула је у Београду 11. 2. 1993. године. Једна је од најзначајнијих српских песникиња. Завршила је студије упоредне књижевности и опште историје на Филозофском факултету у Београду.

Доротеа Ковачевић III7

КУ/ТУР4 Н4 ПRЕ5Т#ЛУ

2022

13. јануара је симболично у 20 сати и 22 минута спектаклом под називом „Зенитеум 2022“ Нови Сад постао Европска престоница културе. Назив представе отварања потиче од транснационалног уметничког покрета – зенитизма – чији је оснивач, још пре стотину година, био Љубомир Мицић. Под тим именом је обликовао модернистичку уметност у складу са тадашњом европском авангардом.

Фестивал „К4LЕ/ДО5КОР културе“ и програм „доček“ и ове године су заштитни знак Новог Сада. „Калеидоскоп културе“ је целогодишњи пројекат културе заједништва који кроз различите процесе спаја уметнике, установе културе, грађане и посетиоце, да би крајем лета представио просторе и програме широм града промовишући јединствену слику разноликости истог. Са друге стране, „Дочек“ је јединствена уметничка прослава две нове године која се заправо повезује са идентитетском интеркултуралношћу Новог Сада – прославом две Нове године, рачунањем два календара, два времена, две уметности, два писма, ћирилица и латиница. Тако је Нови Сад уз 2022. дочекао и 7530. годину – према рачуници старог „светосавског“ календара, а на дан дочека према јулијанском календару.

Културни, уметнички и образовни програми и даље постоје и постојаће, што ће, бар за нас, значити да Нови Сад носи вечну титулу европске престонице културе.

Доротеа Ковачевић III7

Ходницима
Гимназије

рођена: 30. 9. 1975. , Нови Сад
Исидора Бјелаковић
студирала је Српски језик књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду

језик пред (о)судом

Интервју с професорком српског језика на Филозофском факултету у Новом Саду и бившом ученицом наше школе, Исидором Бјелаковић

1) Анастасија: Како можемо да дефинишемо „родно осетљив" језик и одакле се, према Вашем мишљењу, јавља потреба за оваквом променом? Да ли сматрате да је промена неопходна или излишна?

Најпре морам да кажем да је „родно осетљив језик" термин који није прихваћен у савременој нормативистичкој србистици па је његово дефинисање за мене прилично захтевно јер се на основу оног што је наведено у Закону о родној равноправности и у појединим публикацијама иза којих не стоји званична србистика не могу извести јасне поставке овог појма. Ако се, наиме, пође од дефиниције наведене у Закону о родној равноправности (усвојеном у Скупштини Републике Србије 20. маја 2021. године), у којој се наводи да је то „*језик* којим се промовише равноправност *жена и мушкараца* и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу" (члан 6; тачка 17), онда та осетљивост МОРА (јер нас Закон на то

обавезује) да се примењује на свим нивоима језичке структуре, односно језичка родна осетљивост мора бити системска и захватити не само именице којима се номинују особе женског пола, него и оне које реферишу о особама мушког пола. На пример, именице *особа*, *странка*, *муштерија* јесу именице граматичког женског рода, али се у српском језику њима денотирају представници оба пола. Иста је ситуација и са именицама *педагог*, *психолог*, *заменик*, *инжењер*, *центар*, *бек* и др., које су граматичког мушког рода, а означавају занимања, звања и позиције у спорту које могу да реализују особе оба пола.

Уколико прихватимо дефиницију наведену у Закону и желимо да језичким средствима укажемо на полну (или родну?) разлику између жена и мушкараца тако што ћемо доследно употребљавати именице попут *психолошкиња*, *педагогиња*, *заменица*, *инжењерка*, *центрица*, *бекица* и сл., онда би то свакако требало чинити и за део мушке популације па се служити формама попут, на пример, *особ*, *странак*, *муштер* и сл. Питање је, међутим, хоће ли се на овај начин заиста остварити равноправност између жена и мушкараца. С друге стране, у једном другом тексту – у *Priručniku za upotrebu rodno osetljivog jezika*, који се налази на сајту Владе Републике Србије, а иза којег не стоји званична србистика и чији аутори нису лингвисти (што би било недопустиво у било којој уређеној држави), наводи се дефиниција која гласи: „Родно осетљив језик је језик који користимо када желимо да подржимо видљивост и једнакост жена у друштву“ (30). Већ на први поглед, сасвим је јасно да се ова дефиниција разликује од претходне, те да је у њој мушки део популације потпуно занемарен, што упућује на закључак да ни сами заговорници ове идеје нису усаглашени у погледу дефинисања онога што називају родно осетљивим језиком. Коначно, приликом дефинисања родно осетљивог језика највећи проблем представља то што се овим термином реферише о *роду*, а не о *полу*, и сасвим је могуће да ће се, уколико овај Закон остане на снази, ускоро у српском језику, поред назива за особе мушког и женског пола, појавити и низ нових заменица и именица, којима ће представници осталих родних група (а нема их мало) желети да по истом моделу остваре своју језичку препознатљивост и индивидуалност. Због своје флективне природе српски језик неће моћи да издржи толико оптерећење и димензије проблема који ће настати готово да су незамисливе. Због тога сам дубоко уверена да овакве промене, којима се говорници једног језика Законом обавезују на употребу одређених форми, често неусаглашених са творбеним системом српског језика, нису неопходне, па ни пожељне.

2) Марина: Сматрате ли да су предложене промене у духу српског језика, или предлаже да је реч о „језичком инжењерингу“?

Уз пуно уважавање родне равноправности, мислим да је језик требало препустити спонтаном развоју, а не законском наметању и увођењу вербалног деликта уз изузетно високе казне. Сваки појединац треба да има право на слободу изражавања уколико су дата језичка средства усаглашена са нормом стандардног српског језика. Оно са чим се ово друштво сада суочава јесте да се Законом у име антидискриминације спроводи нова дискриминација немалог броја особа женског пола које врећа употреба тзв. социјалних фемининатива попут *шефица*, *руководитељка*,

професорка докторка, инжењерка, секретарка и сл. и који не жели да се декларише на тај начин. Имајући наведено у виду, не могу поћи чињеницу да је реч о насилном наметању одређених форми, о језичком инжењерингу, те о ограничавању слободе изражавања, што би требало да буде право сваког појединца у овој земљи јер је оно Уставом загарантовано.

3) Доротеа: Верујете ли да инсистирање на доследном и обавезном спровођењу родно осетљивог језика може да изазове негодовање у ширим друштвеним слојевима, те колико је уопште изводљиво држати се ових прописа?

Закон о родној равноправности обавезује све становнике Републике Србије на употребу тзв. родно осетљивог језика, а свака врста обавезе, уколико се супротставља личном опредељењу и ставу појединца, изазива отпор. Након доношења Закона, србистика је упутила допис Влади ове државе указујући на недопустивост оваквих прописа, а потом је у Матици српској организован и научни скуп, чији закључци јасно указују на то да је реч о поступку којим се уводи тоталитаризам, који не би смео да буде присутан ни у једном савременом и развијеном друштву. Да ли ће обавезујућа употреба оваквог вида изражавања наићи на негодовање у ширим друштвеним слојевима и у којој је мери могуће и изводљиво држати се наведене поставке – показаће време.

4) Доротеа: Ако знамо да језик, тј. стање у језику представља идентитет једног народа, у којој мери можемо говорити о оваквим реформама као одразу наше стварности? Односно, да ли би промене у језичкој стварности могле да значе и промене у нашој свакодневици?

Друштво се у овој земљи мења и језик свакако треба да прати општи друштвени развој у оној мери у којој му његова структура то омогућује. Оно што се, међутим, чини оваквим насилним наметањем употребе социјалних фемининатива и реченичних конструкција са морфолошким паралелизмима (нпр. Ученик/ученица који/која је био/била на разговору код педагога/педагогиње или психолога/психолошкиње током одржавања наставе...) не представља одраз стварности и промена у друштву, него покушај да се језиком тренутно стање измени, да се промене убрзају, што може имати нежељене последице не само у погледу измене језичке структуре, него и друштва у целини. Оно што је, међутим, најтрагичније од свега јесте чињеница да на употреби родно осетљивог језика инсистирају пре свега особе женског пола на вишим друштвеним позицијама за које се не може рећи да су дискриминисане.

С друге стране, у оном делу женске популације који се свакодневно суочава са породичним насиљем, дискриминацијама различитих профила, па и са егзистенцијалним проблемима, ништа се нажалост неће променити доследном употребом фемининатива. Ово друштво и држава треба пре свега да се баве овим проблемима – проблемима угрожених друштвених слојева, а не да (без консултовања са језичком струком) насилно мењају језик који се формирао вековима

уназад како би се наводно утицало на свест људи и остварила равноправност.

5) Доротеа: У којој мери можемо да говоримо о бојазни да овакве промене могу да утичу на нашу перцепцију културног наслеђа и вредновање наше културе уопште?

Промене које су предвиђене Законом о родној равноправности, али и Националном стратегијом за родну равноправност за период 2021□2030. године, не подразумевају само измене у језичком систему. Оне се, између осталог, односе на 'уродњавање високог образовања', што подразумева и искључивање свих дискриминаторних и родно неосетљивих садржаја из наставних програма. Другим речима, ако би се ово начело применило у области наставе књижевности, тј. ако би се избацили сви књижевни текстови који садрже родне стереотипе, дошли бисмо у ситуацију да се из наставног програма избаци велики део националне и светске књижевне баштине, чиме би се за неколико генерација наше друштво суочило са оним што се назива *брисање културе*, а са чим се западни свет већ среће и на шта апелују бројни универзитетски професори и културни радници широм света.

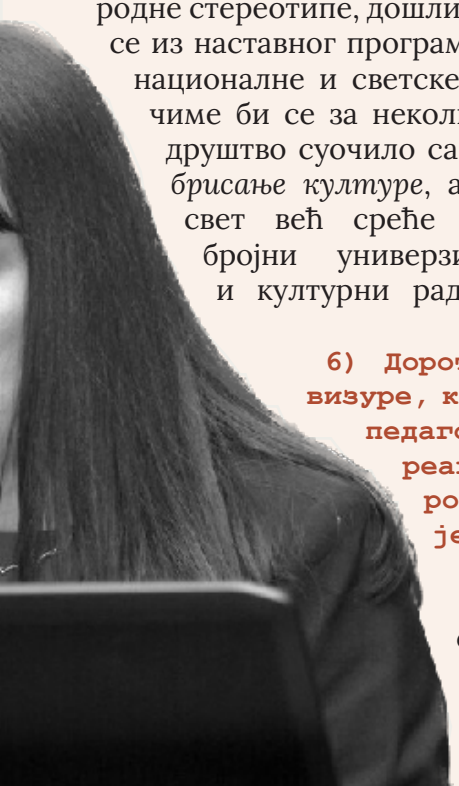

6) Доротеа: Из Ваше визуре, као интелектуалца и педагога, како су млади реаговали на идеју родно сензитивног језика?

Ова тема је изузетно осетљива, а јавност није јединствена у својим ставовима. Млади су – као последица оваквих друштвених турбуленција – окружени различитим тумачењима и ставовима, често недовољно информисани, понекад острашћени и искључиви, а неретко и подељени, што је сасвим природно. Многи наставници у средњим школама позивали су моје колеге и мене да их посетимо и одржимо предавање о овој теми будући да су ученици изложени различитим утицајима. Након разговора са њима, али и са својим студентима, стекла сам утисак да велику улогу на овом пољу може да одигра професор – водећи рачуна да не повреди осећања ниједног младог човека и пажљиво развијајући критичко мишљење међу ученичком популацијом како би они постали способни да самостално просуђују и закључују. Свака врста наметања, чини ми се, води у слепу улицу и искључивост.

7) Марина: Како посматрате улогу медија и друштвених мрежа у обликовању потребе за родно осетљивим језиком?

Медији и друштвене мреже данас имају заиста изузетну моћ у формирању ставова како појединаца тако и друштва у целини. Нажалост, у страху од високих казни прописаних Законом, медији су одмах по његовом доношењу прешли на готово доследну употребу социјалних фемининатива па су онда многи говорници језика по инерцији почели и сами да се служе овим формама. На друштвеним мрежама, чини ми се, ситуација није уједначена јер овај вид оглашавања и комуницирања не припада домену службене употребе језика, па самим тим и није подложан санкцијама. Због тога се на друштвеним мрежама јасно издвајају три основна става – први, који је за доследну употребу оваквог типа изражавања;

други, који га категорично одбија; и трећи, који заступа умерено мишљење о томе да свако треба да има право на самоопредељење и језички одабир (који мора бити усклађен са нормом).

8) Анастасија: Како је замишљено да промене утичу на говорнике српског језика ван Србије? Да ли постоји тенденција да се оне одразе и на говорнике стандарда и закон у Републици Српској?

Једна од озбиљних последица након усвајања Закона о родној равноправности у РС јесте свакако урушавање јединства српског језичког простора јер се одредбе о обавезној употреби родно осетљивог језика односе само на Републику Србију. У Републици Српској појављују се назнаке ка увођењу сличних законских одредби, али се становништво и медији у високом степену и прилично јединствено опиру оваквим притисцима.

9) Анастасија: Како је замишљено да се ове промене одразе и на језике националних мањина у Републици Србији, а који су признати као службени и наставни језици?

Ово је сјајно питање. Закон о којем све време говорим ни на једном месту не наводи да се одредбе односе само на српски језик, што би значило да измене треба уносити у све језике који имају статус службених у овој земљи. Истовремено, то повлачи за собом мењање структуре језика изван њихових матичних земаља, где до ових промена није дошло, што је готово незамисливо. Веома ме занима, на пример, хоће ли се и у мађарском језику доследно примењивати социјални фемининативи и паралелне реченичне структуре иако се то не дешава у стандардном мађарском језику ван граница ове земље. Ако су, међутим, законодавци имали у виду само српски језик, онда говоримо о дискриминацији једног језика јер нема разлога да се он мења ако ће остали службени језици у овој земљи остати изнад Закона.

10) Марина: За крај, иако наизглед ван теме – на који је начин образовање у „Јовиној" утицало на Ваш даљи животни пут и интелектуални развој?

Тек сада, две-три деценије након завршетка Јовине гимназије, када сам у зрелијим годинама, схватам какву сам школу похађала и колико ми је она пружила у даљем образовању па и у професионалној оријентацији. Јовина гимназија, а када кажем гимназија – мислим пре свега на професоре, научила нас је како да размишљамо, како да учимо, колико је знање из различитих области и комплементарних научних дисциплина важно у развоју сваког појединца. Оно што млад човек може да понесе из ове и овакве школе јесте својеврсни интелектуални елитизам који се носи кроз читав живот. Наравно, у време када сам похађала Јовину гимназију, нисам о томе размишљала. Мислила сам да само један од средњошколаца у овом граду. А није тако. Тога постајем свесна тек сада и зато ми је велика част што сте ме управо Ви, ученици ове школе, позвали на разговор.

интервју водиле:

Доротеа Ковачевић III7
Марина Павловић III7
Анастасија Мркић III10

Р У Ж А

Ружа Перуновић:

бивша ученица наше Гимназије
професор српског језика
одељењски старешина
доктор књижевних наука
аутор књиге Зло се не гуши ћутањем
вишегодишњи уредник школског листа Скамија

Скамија:
Корачали сте ходницима ове Гимназије и као ђак и као професор. Какво искуство носите, тј. како је било бити ученик, а како је изгледало касније када сте закорачили у ово наше здање у новој улози?

Искуство је прелепо у оба случаја. Заиста сам изузетно поносна на чињеницу да сам била и ђак и професор ове школе. Гимназијски дани су ми били сјајни иако су се одвијали у изузетно тешком друштвено-историјском тренутку. Из тог периода носим у сећању бројне анегдоте које прате свако школовање и наравно сећање на наше професоре као живописне, аутентичне личности које су нам уливале и знање и поверење. Међутим, највише памтим заједништво и дружење, бескрајно много дружења које и данас траје, јер се често и радо окупљамо као генерација.

Почела сам да предајем непосредно након факултета и то је била нова фаза односа са мојом вољеном школом. Велики број професора који је мени предавао је и даље радио, то су сада постале моје колеге, и то је било истовремено зстрашујуће и дивно. Разлика између мене и прве генерације којој сам предавала је у годинама била занемарљива и то са собом носи један специфичан однос заснован на другарству и генерацијском разумевању што верујем да могу да потврде сви млади професори. Временом су се односи мењали, са неким генерацијама сам сарађивала сјајно, са некима мање успешно, али је тај моменат радости у односу са ђацима и заинтересованости за њихов живот и њихово размишљање, увек остао присутан.

Скамија:
Били сте дугогодишњи уредник Скамије, каква су Вам искуства у раду на том пољу? Да ли бисте могли да издвојите број који Вам је најдражи и зашто?

Скамију сам почела да уређујем врло брзо након што сам почела да радим у школи. Часопис сам наследила од професорке Бранке Пантелић. Он је тада излазио два пута годишње, у штампаној верзији, и то је био врло захтеван и изазован посао. Учила сам заједно са ђацима како часопис треба да изгледа, и визуелно и садржајно, које су његове сталне и обавезне рубрике, а где можемо да пишемо о темама које су актуелније и занимљиве нашим ђацима.

Целокупно искуство је било феноменално јер је подразумевало стално учење, стварање и нарастање, али истовремено забаву и дружење. На таквој врсти ваннаставних активности тек можете јасно да увидите колико су наши ђаци талентовани, креативни и желе да стварају. Увек сам била јако поносна на чињеницу да у *Скамији* (што није случај у другим школским листовима), у свим етапама рада, главну улогу имају ђаци - од писања текстова, преко дизајна, фотографија, интервјуа и литерарног кутка. Радо ћу подсетити да је Скамија два пута добила прву републичку награду за најбољи средњошколски часопис.

Скамија:
Будући да сте професор књижевности које дело/писац су Вам најдражи за рад са ученицима?

Највише сам уживала у обрађивању књижевних дела која су у програму заступљена у четвртој години, јер су у питању остварења најближа мом књижевном укусу. Ту највише мислим на прозу Борислава Пекића, Данила Киша и Давида Албахарија, али и на Борхеса, Бекета, Камија, Достојевског. Осим тога, то је период када матуранти достигну и емотивну и књижевну зрелост, до четврте године смо већ увелико научили на који начин се чита и тумачи прозно дело; анализи приступају сигурно, праве јасније и смелије компаративне везе са другим делима, срчано заступају своје ставове. Стога је обрада ових текстова (наравно, све ово под условом да су лектиру прочитали :)), који су сами по себи подстицајни, креативна и отвара и нама предавачима нове аспекте читања.

Скамија:
Знамо да сте посвећени и научном раду, коју тематику или проблематику истражујете и проучавате, које су Вам сфере интересовања?

Моје научно интересовање је данас, стицајем околности, највише фокусирано на проучавање јеврејске теме у српској књижевности. Почело је за истраживањем јеврејског архетипа у прози новосадског писца Александра Тишме, а даље се природно наставило на изучавање Холокауста и његовог приказивања у делима Данила Киша, Ђорђа Лебовића, Филипа Давида, Ивана Ивањија, Имреа Кертеса, Ђерђа Конрада. Данас се, услед промене посла, бавим и театролошким темама и трудим се да ускладим ова два фокуса и повежем их у једну логичну целину.

Скамија:
Имате више објављених научних радова, а такође сте и аутор књиге *Зло се не гуши ћутањем*. Да ли бисте нам је представили у неколико реченица и објаснили њен наслов (да ли је опомена, подсетник или упозорење)?

Књига *Зло се не гуши ћутањем* је заправо моја докторска дисертација (*Јеврејски архетип у романима Александра Тишме*) која је мало модификована и публикована као књига. Подсетићу да је Тишма писац који у својим најважнијим делима прича о судбини човека у рату, посебно јеврејског човека. Сам наслов је заправо парафраза пишчеве сјајне девизе, коју често цитирам, у којој каже да се „зло не гуши ћутањем нити црно-белим декларацијама, већ се лечи дуготрајним катарзама, за шта је уметност превасходни терен“ Дубоко верујем у истинитост ове тезе, мислим да је она и подсетник и упозорење - посећа нас на догађаје који не смеју бити заборављени, а указује истовремено на могућност да будућност може бити другачија уколико будемо учили из историје, суочили се са самим собом и говорили отворено, без предрасуда, о тешким и болним темама које муче савремено друштво. У процесу учења и суочавања улога уметности је велика, често далеко већа него што мислимо.

Скамија:
У најави је промена Вашег радног места. Где наша професорка Ружа одлази и каква су Вам очекивања на новом послу?

Одговарам на ово питање са новог радног места, као уредница издавачке делатности Стеријиног позорја, позоришне институције која има традицију дугу скоро седамдесет година. Одлазак у позориште за мене је и навика и насушна потреба, као и читање књиге, тако да сам прешла на терен који ми је добро познат. Иако ми је било јако тешко да оставим школу, мислим да су промене добродошле и да обавезно доносе неку сатисфакцију. Моја очекивања су, у неку руку, већ испуњена јер ми је нова позиција омогућила да се више посветим научном раду и писању.

Скамија: Шта је то што носите из школе, а шта у њој остављате?

Ово је за мене тешко питање јер је немогуће набројати све оно што ме везује за овај простор и време које сам у њему провела. Много је разлога зашто волим Јовину. Пре свега због мојих гимназијских дана који су се, у годинама које су уследиле, уоквирене истим простором и сличним околностима, преточиле у мозаик сећања сачињен од драгих лица и догађаја. Јовину волим због њене нарочитости која је чини препознатљивом у мору других школа. Због оне свечаности која се осећа када се прође капија на Златној греди, због широких ходника, високих врата, неговане рустичности, мириса липе у школском дворишту, учионице бр. 18, због Скамије, хора, евергрин вечери. Јовину волим због мојих дивних драгих колега, од којих су ми многи постали пријатељи за цео живот, и наравно због мојих ђака, који дају смисао свему, многих генерација са којима сам се волела и лепо дружила, даровитих младих људи од којих се толико тога може добити. који су били мање или више спремни да нарастају кроз своје гимназијске дане. И могло би се рећи још толико тога...

Скамија: Која Вам је омиљена књига и шта бисте препоручили Вашим ученицима да обавезно прочитају?

Ученицима увек препоручујем да прочитају „Semper idem“ Ђорђа Лебовића, ремек- дело српске књижевности, мемоарску прозу која говори о одрастању у јеврејског породици уочи Другог светског рата и доласка Великог суноврата. Ту сам књигу препоручивала безброј пута, свуда и свима, верујем да су је многи прочитали јер препоруке за дело овако јединственог квалитета и сензибилитета стижу са свих страна. Зато ћу на списак додати дела савремених аутора: ране романе Дамира Каракаша, „Нормане људе“ Сали Руни, „Blank“ Феђе Штукана, „Rutta Tannenbaum“ Миљенка Јерговића, „Ухвати зеца“ Лане Басташић...

Храбрим *уметницима*

Уметност.
Звучи поетично и умирућује, зар не!? (Да ли је то неко преврнуо очима, ха?) Али опет тако свето, тако далеко, некако вртоглаво недостижно, Чак и они који се упуте у тај предео изгледају онима са друге стране далеко. "Чудаци", помислимо. Тужно, озбиљно, много је тужно. Тужно је што смо слепи, што не видимо њихов значај. Њихову улогу на "нашој" планети. Врло често се правимо да не видимо, исмевајући. Исмевамо "наводни" посао у који се "наводно" не улаже напор и тежак рад од кога се "наводно" не може живети и који је "наводно" бескористан и у коме ми видимо само бесмисао. Али није ово најтужније. Најтужније је што не схватамо, не разумемо, или се бар претварамо или ни не покушавамо! А шта то не видимо и не разумемо? Не видимо да су уметници и њихова уметност темељ на коме се "наша" планета балансира. Не видимо нераскидиву спону која нас повезује са људима из различитих делова света, различитих периода у прошлости. И у најтежим и у најлепшим тренуцима држи нас заједно, срећне и моћне Не видимо сврху коју нам пружа да се ухватимо за њу како бисмо преживели. Не видимо да "нашу" нервозну планету чине мање нервозном. Много тога ми не видимо.

Стављај наочаре и пригрли уметнике и њихову уметност, онако јако, јако и искрено.

Марина Павловић III7

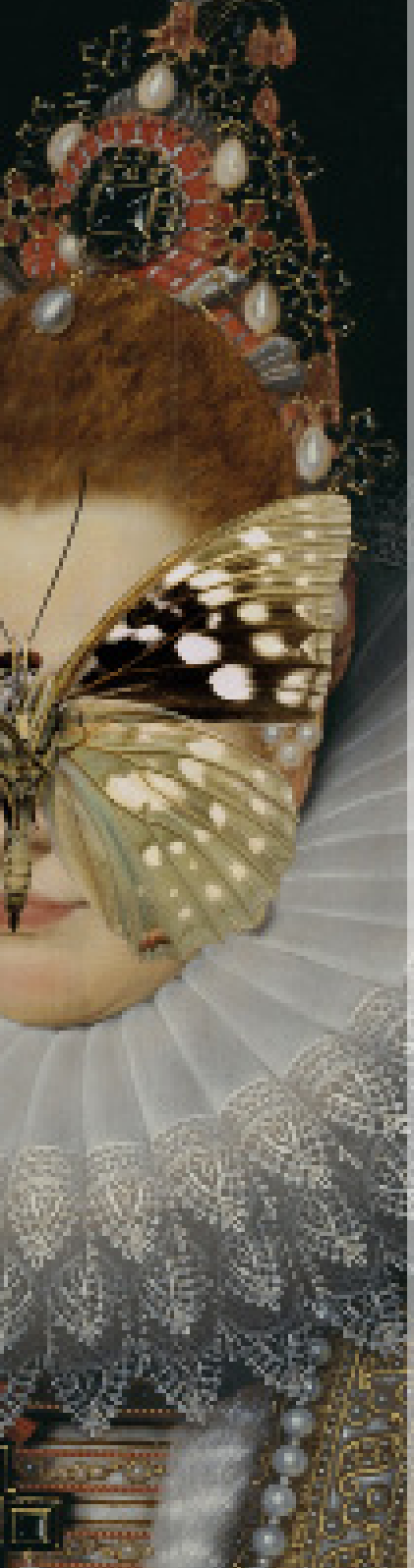

Лептири су слободни, лабудови фотогенични, а уметници знају да лете

Лептири пролазе кроз потпуну метаморфозу. Фазе живота се нижу једна за другом, а онда се иза њих руше као домине. Слично је са људима. Дани су им обојени шарено, а њихова невиност је хипнотишућа. Живе кратко, лете хитро и подсећају нас да колико год трајали, треба да проживимо, а ако немамо крила, да их пронађемо. Мало даље од ливаде на којој смо јурили немирне лептире наилазимо на језеро на ком свој плес играју грациозни лабудови; они пред којима застанемо и удахнемо, одлутамо негде далеко, негде где нам је лепо. Видимо заљубљени пар у нескривеној љубавној игри. Женка прилази прва, мужјак је прихватио њен позив самоуверено, испрсивши се. Заједно гњурају у воду и наслањају се једно на друго и то је тренутак када урањају у потпуну екстазу. Већ смо укључили камеру и бележимо овај спонтани спектакл природе. Рекао би човек да су рођени за филм.

Ох, како ова створења личе на нас; нас пред којима не би смеле да постоје границе и чије се могућности могу граничити само са бесконачношћу васионе. Личе, баш личе на НЕКЕ ОД НАС – на уметнике. Њих је увек заносила прича о лабудовој песми, љубавној игри и животу који је страствен, о лептирима које иза угла чека крај, а њихов је лет и даље пун оптимизма. Ови људи су посебан правац, жанр, тип, врста! Детињасто радознали лептири и грандиозни лабудови, засути пажњом услед људске потребе за лепотом и продуховљењем, најближа је дефиниција појма уметника, који заправо не може имати одређену дефиницију. Они су бића узвишеног духа и увек имају свој мали, велики, лични свет. Некада је исувише интиман, а обично се путем њега слободно обраћају себи и публици користећи тон, глас, покрет тела, покрет киста или пера. За њих – слобода – значи име и начин живота. Чак и кад стидљиво бране свој рад, гласно шаљу поруку свету. Широких размера су њихова крила и идеје.

Заједно летимо и успут проверавамо како куца срце неба и зашто уметност и уметници не воле пуку стварност, мада већ знамо да је не воле само зато што у њој нема довољно фотогтафија слободе која је и даље искључиво жеља друштва, друштвено неприхватљива јер подлеже осудама које друштво прави и против којих се бори.
Само да знате, фотогенична је и ваша и њена и његова и њихова и... наша слобода.

Доротеа Ковачевић III7

СВАКИ ЧОВЕК ЈЕ ЗВЕЗДА ЗА СЕБЕ

Од када ујутро отворимо очи, лепљиве и подбуле од сна, па док их увече с муком поново не склопимо, болне и црвене од целодневног напрезања, протекне један дан у животу сваког од нас. У току њега, држећи се чврсто за своју егзистенцију као за мајчин миришљави скут, извршавамо све оне обавезе и чинимо све људима својствене и уобичајене радње, често без упуштања у дубља размишљања. Јер, она би можда могла да нам пољуљају кулу од карата на коју смо се, презнојани и обневидели, коначно успели. Као капљица која се слива низ замагљени прозор, ми цртамо своју путању, једну од много сличних, а опет толико различитих, и не примећујући да се успут преливамо и преко туђих кривудавих и влажних путељака.

Од када се родимо, велики свет нас убацује у свој вртлог у ком више нема стајања, све док нас исто тако олако и подсмешљиво не избаци негде, изван граница нама појмљивог и познатог. Сваким даном, сваким догађајем ми ткамо невидљиву, а опет чврсту чауру око себе, у коју похрањујемо мисли, осећања, жеље, бол, тежње, радост, бриге... Неке људе временом почиње да гуши та топла, раздражљива мрежа, желе да је збаце или пак покидају. И она је лако спала, без ње лакше дишу, могу да буду шта год пожеле. Но, за време хладних ноћи осећају да им ноге зебу од неког напетог ветра, али су негде изгубили своје ћебе на ком пише „ја“. И провешће читаву ноћ тражећи га на хрпи других, можда безуспешно.

Неко, пак, воли да држи своју топлу љуштуру уза се, да се увуче у њу када велики свет почне да га плаши. Да победнички вири из ње, бивајући свестан да је његов свет, његова кућица већа од великог света, већа од универзума. Јер, велики свет је хладан и није ничији, он уме само да меље безброј малих светова, без којих би био ништаван и празан. У њему се губе и стапају све сићушне, чудне и непоновљиве особености свих малих светова, све оно што нас чини људима. У тренуцима када се осећамо као празна љуштура, лист чије су сокове испиле рилице бесмисла и чаме, из нашег унутрашњег света крену да излазе, као из неке митске шкриње, разни облици настали из само наших калупа, тек да нас подсете да смо живи. Одједном, незнано откуда на памет нам падне како смо се прошле недеље обрукали и дође нам да се смејемо гласно, јер је већ прошло и не боли више. Или нам се чини да осетимо укус меса у сосу од јогурта из времена вртића и видимо његову безобличну, кашасту текстуру. Или нам нечији парфем пробуди сећања на неке сусрете, никад неостварене платонске љубави или пак оне које бисмо радије заборавили. Или се насмејемо свом кривом прсту или кошчатим раменима, јер су само наша и ничија више.

У суживоту са другим људима, наш свет често бива угрожен, болно огољен или из темеља пољуљан. Свесни да без њега нема ни нас, ми га грозничаво вучемо на себе, преко главе, преко очију. У мраку, суочени са својим мислима, схватамо да постоје људи због којих вреди мало прекројити своју чауру, покоји шав ту и тамо. Можда некима и дозволити да завире у њу. А и ми у њихову. Наше чауре се тада зближавају, скоро тару једна о другу. Али то је све. Опет постајемо болно свесни да је

мој свет само мој, мало семе у мојој души које је исклијало и израсло у биљку, можда кржљаву, можда не увек плодоносну, али моју. Гране нам се можда додирују, али у дубине свога бића можемо продрети само ми сами и ту се суочити са свим што јесмо и што бисмо могли бити.

И кад увече легнем на починак, главе пуне и загушене као олук у јесен, и док ми се чини да ми је једнолична киша бесмисла спрала боје, насмејаћу се наглас, изината. Јер, нема кише која нам може спрати боје, оне исијавају изнутра. Душа је оно што нас одваја од свих и свега, а истовремено и спаја у једну бескрајну целину. Она сија као фењер ношен дрхтавом руком времена и осветљава нам пут у бескрај, пут кроз таму баршунасту и меку као сан.

Александра Дракић IV3

КОРАК НАПРЕД, ДУПЛО НАЗАД

На годинама задобила је само ова љуштура,
ово скелетно уобличење нечег тако неснађеног,
капија отелотворења детињег образа,
оклоп необрађене незрелости.
Сваки знак временске нагриженості
усеца се у меки млади стомак.
Таква абоминација животно стагнира,
не желећи ништа више но све мудрости
космоса.

ОДРАЗ

Закоракни још једном безумно
и мрком земљом обасипаће те,
сузама горким обливати,
стопићеш се са мртвом површи,
потонућеш и постаћеш линија,
нит тамо нит вамо,
само равнодушно спојене тачке,
делови твоје некадашње персоне.
Сваком контракцијом мишића
везеш себи болну судбину.
Пуњење плућа
еквивалентно је ткању пропасти.
Која је била та прекретница
када су ти се прсти умрсили у златно плетиво
и када је игла почела сама да плеше
уз меланхоличне призвуке твог плача.
Не могу да те ослободим,
ја сам ништа више но спектатор,
подсвесна обмана
да имаш коме да дођеш.
Ништа више но илузија дома
и топлоте
коју си некад тако гајила.
Била си спремна отргнути месо с костију
ако би то била цена еуфорије
бар на једну секунду.
Јер живот памтимо по тренуцима екстатике,
не по ожиљцима изгубљеног ткива,
осим када ти та два постану
потпуно једнака.

САН ИЗ ДЕТИЊСТВА

Некад нам је душа горела пламеном себичне пожуде,
сада моја гори јаче од вековно лутајућег греха деветог круга пакла,
твоја себично блиста у утопијској забити.
Купале се у својој свевишњој сили,
обавијале се туђим неуспехом, просечношћу.
Себи богови, другима тирани,
а сада сам кмет.
Постадох празне речи,
неосмишљива мисао
која се клати на граници врта гаврановске судбине
и првог плачодоносног даха.
Запечаћена сам између као писмо,
као Ноје утрнулих руку,
само са жељом.
Осудивши ме на самосвест,
приписала си ми неизбежну пропадљивост.

песме написала: Гаља Варга IV5

Никола Јаковљевић

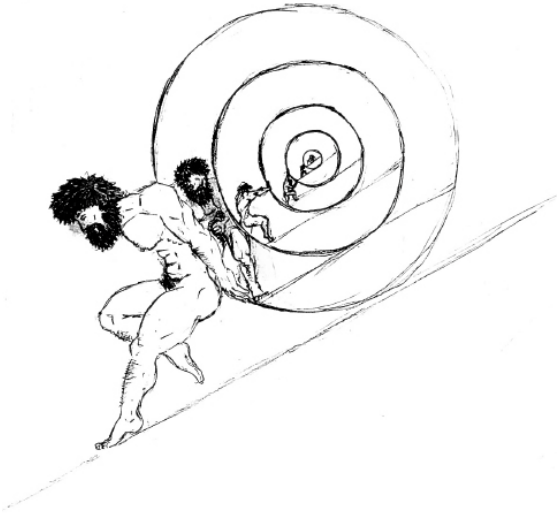

Јован Савић

Никола Јаковљевић

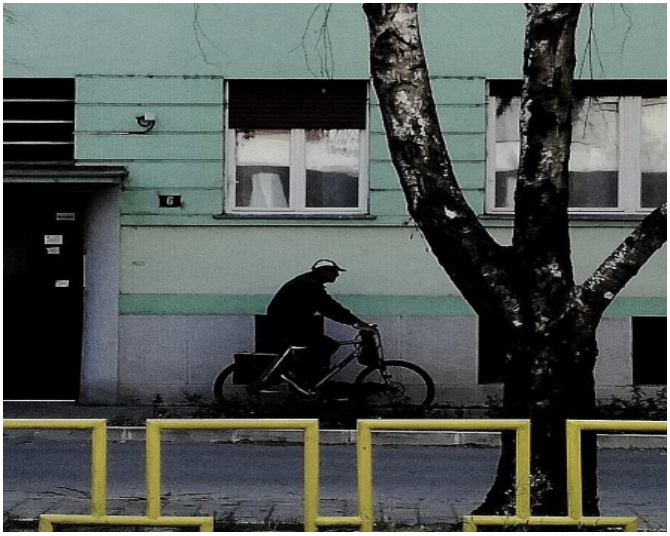

Никола Јаковљевић

Блистави умови опчињени сврхом постојања...

Црних, крупних, сетних очију, са брковима, у опегланом оделу из ког вири ланац сата, са шеширом на глави и у белом мантилу. Сава Шумановић више личи на доктора, него на сликара. Уметник стоји са кичицом и бојама поред штафелаја и позира.

Ово је један од најзначајнијих уметника српског сликарства 20. века. Рођен је у Винковцима 22. јануара 1896. године. Његови родитељи, Милутин и Персида, потицали су из угледних шидских, грађанских породица. Тако је Сава лета проводио у Грацу и усавршавао немачки језик. Као десетогодишњак, уписао је "Реалну гимназију" у Земуну, а већ у раној младости показао је интересовање према уметности и почео да похађа сликарски курс професора Исидора Јунга. Знао је да је сликарство његов животни позив и пут којим мора поћи. Имао је смелости и умешности као и сваки велики ум који је ходио стазама овог света. Сликарство у овој породици било је виђено као једна од најгорих професија. Њихов рођак Миливој Малковић, који је завршио сликарство у Минхену, сматран је изгубљеним. Ипак, он је био један од првих стрип цртача у Србији и Змајев омиљени илустратор. Савин отац желео је да он постане адвокат, али Сава се одлучно противио њему. Мајка је поздржала његове идеје те је уписао "Вишу школу за умјетност и обрт" у Загребу, после које је могао постати наставник.

Још на Јунговим предавањима упознао се са импресионизмом, са радовима Ван Гога и Сезана, а током даљег школовања црта по узору на Дирера, Микеланђела и Рубенса. Сам је истраживао Монеа и Манеа. Редовно је учествовао на школским изложбама, а у сведочанству о завршеном школовању забележене су најбоље оцене и квалификације. Године 1918. у Улриховом салону приређује прву самосталну изложбу са Богумилом Царом. Сава је правио скице и цртеже за сцену "Народног казалишта", а већ 1920. године приредио је другу самосталну изложбу у "Музеју за умјетност и обрт".

Представио се платнима која указују на симболизам и сецесију, тада актуелне у Хрватској уметности. Изложба је добила афирмативне критике и продао је доста слика, а уз очевљеву помоћ, први пут одлази у Париз.

ТРАГЕДИЈА ГЕНИЈА

Изнајмио је атељеу Монпарнасу где се нашао међу најзначајнијим уметницима авангарде и кубизма, а том интелектуалном кругу припадао је и Пикасо, што довољно говори о Сави као уметнику. Његова пријатељица са загребачке Академије, Антонија Кошчевић Ткалчић, говорила је: "Сви су били револуционари у односу на професоре које су сматрали застарелим, а једини је Сава Шумановић био револуционар у односу на уметност.".

У Паризу је похађао курс Андре Лота, који је припадао покрету аналитичког кубизма. Он је остварио велики утицај на Шумановића. Тада настају најзначајније кубистички оријентисане слике у историји нашег сликарства: Скулптор у атељеу, Мртва природа са сатом, Морнар на молу, Лучки агент. Кад се 1921. године вратио у Загреб, тамошња конзервативна публика није имала разумевања за нове радове, а млад и амбициозан какав је био, Шумановић је из протеста почео да се потписује на својим делима француском транскрипцијом. Током 4 године неуморно је покушавао да измени ставове тих уметничких кругова. Тада су настали његови текстови Сликар о сликарству и Зашто волим Пусеново сликарство, који су значајни за разумевање његове уметности. Продаја слика адвокату Дорићу му је омогућила поновни одлазак у Париз 1925. године. Те слике данас се чувају у "Галерији Матице српске" у Новом Саду. Овај боравак у Паризу протекао је у понижавајућим условима. Сава је имао статус ученика и добио је ограничену дозволу боравка, забрану продаје слика и поново се уписао на курс код Лота. Излагао је на Јесењем салону, а угледни француски часописи, који су се бавили уметношћу, пишу о Шумановићу и репродукују његове слике. Тада је насликао Доручак на трави, аутопортрет са 4 акта у пределу, а он се данас налази у Спомен збирци Павла Бељанског у Новом Саду. Учествовао је у осликавању култне кафане "La Coupole" 1927. године, а тада настаје и његово најзначајније дело Пијани брод које је данас понос збирке "Музеја савремене уметности" у Београду. Отежани услови рада, лоше критике и низ других догађаја, довели су уметника до нервне исцрпљености па се поново враћа у Шид. Његови ментални проблеми су доста утицали на то да се повуче у себе и почне да живи само за уметност. После опоравка одлази у Париз и настају његова ремек-дела Црвени ћилим, Луксембуршки парк у Паризу и друга. Убрзо се враћа у Шид, где се предано бавио сликањем, а након очевљеве смрти преузима и вођење породичног имања, учи енглески језик и похађа часове играња. Последњу велику, самосталну изложбу организовао је на Новом универзитету у Београду 1939. године на којој је изложио 410 слика.

„Био је повучен човек, њега политика уопште није занимала, живео је у његовом сликарском, естетском свету.", а 1941. године када рат долази у Шид и

Након изложбе Савиних дела која се налазе у култној кафани La Coupole, 2019. у Паризу, модни часопис Vogue сврстао ју је међу 5 најзначајнијих те године у главном граду Француске.

Слика *Пијани брод* је монументалних димензија и настала је у грчевитом раду за само седам дана и ноћи.

Када је организовао последњу велику, самосталну изложбу на Новом универзитету у Београду, 3. септембра 1939. године, то није била вест дана у новинама.

У једном каталогу је написао текст Место предговора о трагањима за јединственим изразом, а сопствени стил називао је "како знам и умем".

ћирилица постаје забрањено писмо, Сава више не потписује своје радове које је до тад потписивао на аутентичан начин; име и презиме, место где је слика створена и година.

На Велику Госпојину, 28. августа 1942. године, ухапшен је у великој злочиначкој акцији. Са великом групом Шиђана, стрељан је у Сремској Митровици где је и сахрањен у заједничкој гробници. Сурово и трагично завршио се живот једног од највећих српских сликара. Убијен је потенцијал и угашени су снови једног човека под чијим се кистом свет стварао. Онај свет који је насликан и онај свет који је за сликара постојао; акварел који се разлива по платну и уметниковој души.

Доротеа Ковачевић III7

Током последње деценије живота, насликао је 600 слика, а њих 417 се чува у галерији у Шиду.

На две трећине његових слика налазе се пејзажи Шида и околине.

Сава је био међу оснивачима уметничке групе „Облик" која је била једна од најзначајнијих удружења уметника у Југославији између 2 рата. Члановин групе су заговарали модернизам у тадашњој уметности.

Мајка Персида поклонила је породичну кућу и целокупну уметничку заоставштину општини Шид и омогућила да кроз галерију, "Сава Шумановић живи вечно".

Из даровног уговора: „Сматрајући животну жељу свога сина својом материнском и људском обавезом, остварујем је данас као наш заједнички циљ поклањајући Савино животно дело родном месту које је овековечио кроз своју љубав, учинио познатим и славним својим сликама. После несрећне и нагле смрти мога сина као аманет сам задржала толико пута поновљену жељу да његова уметност нађе место и буде сачувана у нашем родном крају. Испуњавајући тај аманет, уверена сам у дубоко разумевање и љубав којом ће бити прихваћен како од грађана Шида, тако и од будућих нараштаја."

Интервју: Мирко Штарк, председник Јеврејске општине Нови Сад

Почевши од овог броја, у сваком од наредних издања листа „Скамија“ ће бити приказана једна национална мањина која живи на подручју Новг Сада. Пред вама је део интервјуа са Мирком Штарком, а цео интервју можете пронаћи у електронској форми на сајту наше школе. У овом броју часописа говорићемо о раду Јеврејске општине Нови Сад, о Јеврејима и њиховој култури, а у складу са темом у рубрици „Редакција препоручује“ можете прочитати текст који говори о романима и истоименим серијама „Мирис кише на Балкану“ и „Цват липе на Балкану“ које у центру дешавања имају живот једне јеврејске породице.

Која је улога Јеврејске општине Нови Сад у очувању националног идентитета Јевреја?

„Имамо врло добру сарадњу са градском и покрајинском управом које нам много помажу и заједно организујемо бројне пројекте, а најчешће су то културне манифестације. Ове године наш хор Хашира (Песма) обележава тридесет година постојања, што је изузетно дуго за један аматерски састав. Од свог оснивања 1993. до данас пуно тога је преживео и поред свега што се десило, он чини важан део културне понуде Новог Сада. На путовањима широм Европе увек посетимо места у којима су Јевреји живели, као и она где су страдали, јер то је део нашег дуга према прецима. Поред хора, имамо и плесну групу Маајан (Извор), која обележава своју двадесет и осму годину постојања. Ова плесна група негује, како традиционалне, тако и савремене плесове Израела и на изузетно су високом уметничком нивоу.“

Како се млади Јевреји уклапају у данашње новосадско друштво? Можете ли нам рећи нешто више о Омладинском клубу?

„У омладинском клубу сваког уторка у 18 часова организујемо такозване културне уторке, где у сали Јеврејске општине Нови Сад представљамо књиге, држимо предавања, мини концерте, гледамо филмове који су везани за јеврејску тематику, али се пре свега дружимо, разговарамо и међусобно упознајемо. Оно што је врло важно јесте да млади често имају организоване семинаре у Новом Саду, Београду, Зрењанину. Постоји једна организација која се зове BBYO- B’nai B’rith Youth Organization и они организују бројне семинаре у Сједињеним Америчким Државама, Израелу, Бугарској и то је лепа прилика да науче нешто више о јеврејском идентитету, вери и обичајима, а новостечена знања шире даље овде. Све наше активности су отвореног типа, што значи да је свако добродошао, што показује нашу отвореност према широј друштвеној заједници.“

Библиотека Јеврејске општине је позната по томе да је изузетно богата литературом која се бави овим народом. Да ли је и кад могуће посетити библиотеку?

„Библиотека је затвореног типа, што значи да књиге могу посудити само наши чланови. Разлог за ову одлуку је жеља да будемо сигурни да ће књиге бити враћене. Али свако ко жели да се бави проучавањем може да дође, прочита књигу која му је потребна или је фотокопира, па смо у том смислу врло отворени.“ У тренутку када сам био у посети Јеврејској општини, библиотека је била отворена, па ме је господин Штарк спровео до ње. Библиотекарка ми је објаснила да је библиотека отворена за све заинтересоване посетиоце четвртком од 11 до 13 часова. Библиотека обилује бројним насловима и жанровима - од белетристике до стручних историјских књига. Право богатство ове библиотеке чине антикварне књиге, од којих су неке објављене још пре Првог светског рата. Питао сам које књиге нам препоручују уколико смо заинтересовани за тематику јеврејског народа, а библиотекарка је рекла: „Дело нашег суграђанина Павла Шосбергера Основни појмови јеврејских обичаја и религије представља одличну основу за оне који желе да се упознају са јудаизмом и јеврејским народом“. На питање ко јој је омиљени писац и које јој је омиљено дело, одговара: „Јако ми је тешко одабрати омиљеног писца. Изузетно су ми драге савремене списатељице, попут Јудите Шалго и Ане Шомло, чија дела радо читам. Поред њих, волим романе Амоса Оза Пантер у подруму и Црна кутија. Он је био одличан писац, а да је поживео још коју годину дуже, сигурна сам да би добио Нобелову награду. Ипак, у нашој библиотеци, од нестручне литературе, увек су тражена дела Давида Албахарија“.

Када би се посматрале наше активности, човек би помислио да нас има неколико хиљада.

интервју водио: Новак Продић

Никола Генераловић III7

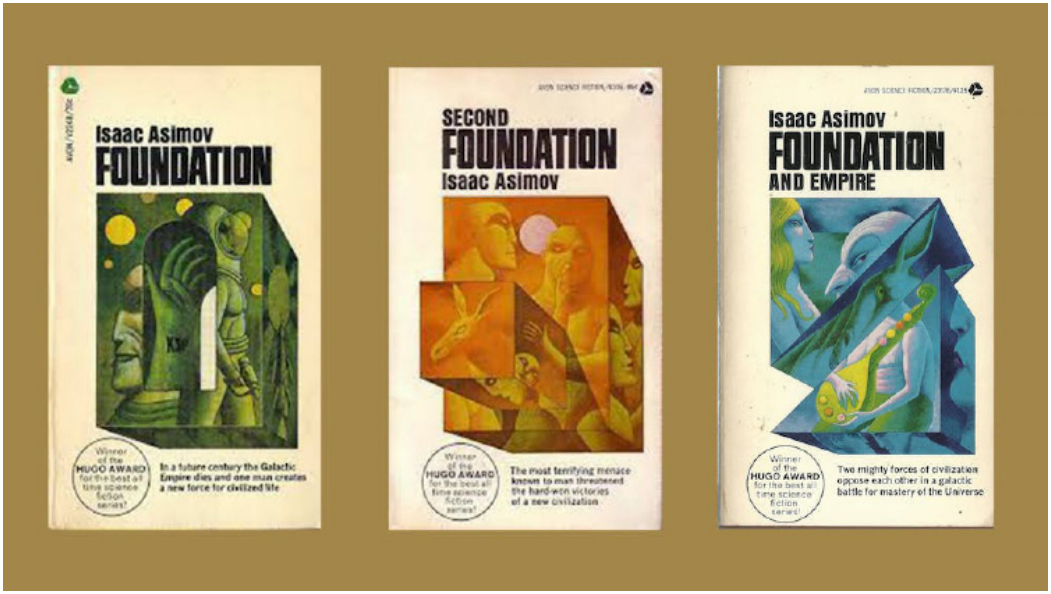

ПРЕП

01 ЦИКЛУС О ЗАДУЖБИНИ

Циклус “Задужбина” представља део мегациклуса књига научне фантастике Исака Асимова.

РАДЊА

Радња циклуса је смештена у далекој будућности када огромно Галактичко царство влада готово читавим Млечним путем. Математичар Хари Селдон открива нову грану математике, психоисторију, која омогућава предвиђање будућности помоћу разних формула. Селдон предвиђа да ће се Галактичко царство распасти за око 300 година након чега ће наступити период варварства дуг 30 миленијума. Да би ублажио последице он оснива две Задужбине на супротним крајевима галаксије.

Циклус се састоји из петнаестак прича смештених у 7 књига које се надовезују једна на другу, али углавном имају различите ликове.

Нека од главних и мени лично најзанимљивијих тема овог циклуса су различити модели друштвеног уређења који су крајње разноврсни и приказани са свим својим предностима и манама, па повремено има и критика људске глупости, себичлука, лењости, али приказане су и разне добре стране човека попут жеље за напретком и опстанком.

Ово је изузетно дело које бих пропоручио свима, а поготово љубитељима научне фантастике и свемирске опере.

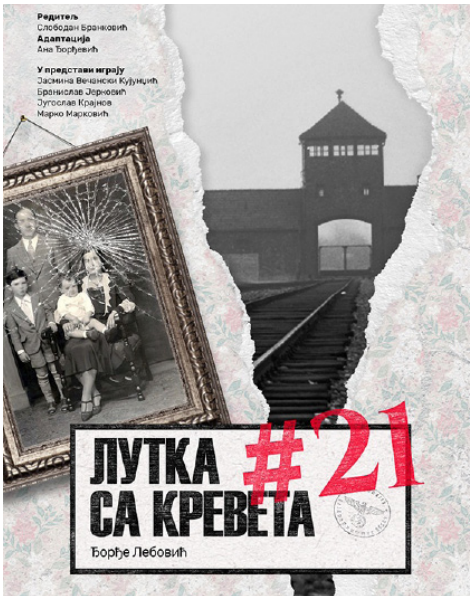

ОРУКЕ

ЛУТКА СА КРЕВЕТА БРОЈ 21

Маестрална представа која се бави стањем жртве која излази у јавност са оптужбама против кривца..

РАДЊА

Читава представа се састоји из дијалога чија је главна проблематика да ли је пожељно или не да појединац изађе у јавност са оптужбама против кривца с обзиром на могуће последице по тог појединца. Свако од ликова заступа свој став у вези са датим проблемом који подржава разним аргументима због чега ме је представа подсећала на једну велику партију шаха у којој учествује више од две особе. Представа приказује и ментално стање жртве, како је проживљено уходи годинама касније и обележава је за читав живот.

Што представа дуже траје ситуација је све напетија и занимљивија што је чини једним од најбољих показатеља колико дијалог може бити занимљив и динамичан када му се приступи на одговарајући начин.

Упркос теми која није баш пријатна „Лутка са кревета број 21" оставља изузетан утисак након гледања какав ретко које дело успева да постигне и оставља гледаоца заточеног у сопственим мислима о свему што је речено.

сценарио: Ђорђе Лебовић

глумци: Јасмина Вечански Кујунџић, Бранислав Јерковић, Југослав Крајнов, Марко Марковић

03 НОРА

Она није била „женствена жена“ која има срце пуно љубави и душу која врхунско задовољство проналази у жртвовању за децу, није била „права и природна жена”.

Драму *Нора* је написао славни норвешки књижевник Хенрик Ибзен, а режирала га је Татјана Мандић Ригонат.

Ово је класик који и данас носи своју снагу и релевантност, а савременост овог дела се може одредити пишчевим увидом у људску психологију и друштвене механизме. Ова драма делује изразито феминистички, али Ибзен се одрекао части да је радио на побољшању женских права, јер је њему то изгледало као проблем човека уопште, па се можда баш из тог разлога, на врхунцу свог самопоуздања, Нора обраћа мужу са речима: „Ја сам пре свега човек, као и ти!“. Она би могла бити виђена као себична и размажена жена, могла би бити осуђивана, а глумица Нада Шаргин која тумачи њен лик је потврдила претпоставке, рекавши да ју је и сама тако доживљавала на почетку читања док није схватила колико се разликује њен живот од живота Норе, а на основу тога разликују се мишљења, емоције, жеље и (не) могућности. Нора започиње потрагу за својим аутентичним постојањем, она је, одлучним замахом посекла целу лаж на којој је била назидана глаткост њеног живота.

Ово је дело испред свог времена које говори о ослобађању људског бића. Представу бих препоручила свакоме ко је спреман да се суочи са самим собом и себе види у улози брижног, слободног и смелог борца, али и у улози егоцентричног, саможивог и поносног човека.

Доротеа Ковачевић III7

глумци:

НОРА
Нада Шаргин

ТОРВАЛД
Ненад Стојменовић

КРИСТИНА ЛИНДЕ
Катарина Марковић

ДОКТОР РАНК
Хаџи Ненад Маричић

НИЛС КРОГСТАД
Горан Јевтић

СЛУЖАВКА ХЕЛЕНА
Јелена Благојевић

[1] глумци:

БЛАНКИ САЛОМ
Мирка Васиљевић

РИКИ САЛОМ
Александра Бибић

НИНА САЛОМ
Калина Ковачевић

ЛАУРА (БУКА) САЛОМ
Тамара Драгичевић

МАРКО КОРАЋ
Синиша Убовић

ВЛАДЕТА (ДРАГУ)
Срђан Карановић

[2] глумци:

ВЕРА (ИНДА) КОРАЋ
Невена Ристић

БЛАНКИ КОРАЋ
Весна Станојевић

МАРКО КОРАЋ
Слободан Ћустић

РИКИ САЛОМ
Натаса Нинковић

ВЛАДЕТА (ДРАГУ)
Александар Срећковић

СИНИША СОКОЛОВИЋ
Радивоје Буквић

МИРИС КИШЕ НА БАЛКАНУ [1]

ЦВАТ ЛИПЕ НА БАЛКАНУ [2]

„Упознати своју породицу значи сазнати више о себи.“ – реченица која отвара роман „Мирис кише на Балкану“, први део трилогије Гордане Куић коју осим овог дела обухватају и романи „Цват липе на Балкану“ и „Смирај дана на Балкану“. Према прва два дела ове трилогије снимљене су и истоимене серије. „Мирис кише на Балкану“ је породична прича базирана на истинитим догађајима који прате судбину једне сефардске, јеврејске породице, настањене у Сарајеву, у граду у којем различитост нација и вера игра веома битну улогу, а смештена је у периоду који обухвата оба светска рата.

Препоручила бих ове серије јер глумци који тумаче ликове породице Салом, дочаравају не само обичаје једне јеврејске породице, њихово уклапање у нове друштвене токове и тежњу ка еманципацији која би могла да уништи њихов сефардски идентитет и традицију кроз мешање са иновјерцима, већ нас приближавају и тадашњој интелектуалној средини градова попут Сарајева, Београда и Загреба. Посебан угођај ствара прича која говори о Рики, најмлађој ћерки ове породице, која је била примабалерина позоришта у Београду и чији је живот и рад савршено представљен тако да осетите уметнички дух Београда тог времена. Бланки Салом (Бланки Леви, ауторкина мајка којој је роман посвећен) је главна јунакиња овог дела. Она се удаје за Марка Корића и они у току рата добијају ћерку која у другом делу серије, под називом „Цват липе на Балкану“, постаје главни лик и ми пратимо њено одрастање, заљубљивање и уопште један живот у Југославији како се мењао после Другог светског рата па све до средине шездесетих година.

інтернет чудпрадз

Ф О Т О Р Е П О Р Т Е Р И

Чујете ли ту буку (не)друштвених мрежа, јавних чланка... врло су бучни. Узнемиравају планету.Чине је нервозном. Уносе немир. Немају разумевања. Нису ли они упаљач који покреће пламен и изазива пожар. Или смо ми ти који од пламена производе пожар. Не. Није ово јавни "хејт" на јавне чланке. (а можда и јесте) Медији су врло (бес)корисна и моћна ствар.Медији који не бацају мамац и смеће у океан за рад доброг улова. Медији који пружају јасну и довољно чврсту сврху за коју могу да се ухвате и најслабији, позивајући у помоћ, не на анксиозност, мржњу и (ШОК) ВЕСТИ. Сво то жучно чаврљање и бука и сензационалистичка драма буде напетост, а када се деси нешто истински страшно, бескрајан низ изјава, репортажа, доказа, чланака, све је то само пука сензација, не обавештење. Где се завршава анксиозност и почиње права вест? Оптерећеност ума у оптерећеном свету од нас је направила посматраче, који су са камером на телефону фоторепортери. Само фоторепортери. Не дозволимо да нас недруштвеност (не) друштвених мрежа преобрази у сајберзомбије, роботе са емотиконима уместо емоција.
Дозволимо себи да будемо офлајн. Само будимо. Само будимо људи.

Марина Павловић III7

БЕЗБЕДНОСТ НА ИНТЕРНЕТУ

У XXI веку интернет је део свакодневице великог броја људи, свако од нас има мобилни телефон и рачунар који имају приступ интернету. Иако је интернет веома корисна ствар која нам може помоћи у много чему, постоје и одређене опасности на њему. Хакерски напади, крађа идентитета, продаја личних података и сл, само су неки од начина на које се интернет може искористити у лоше сврхе. На сву срећу, постоје начини да се заштитимо од напада или да реагујемо уколико је до напада већ дошло.

Једна од кључних ствари за безбедно коришћење интернета је блокирање реклама зато што међу њима има оних које воде на непроверене сајтове. Поред тога, хакери некад користе Гуглове рекламе за нападе. Дешавало се да хакери направе копију сајта неког програма са готово идентичним линком који ће уместо потребног програма инсталирати вирус и платиће Гуглу да приказују њихов сајт као рекламу те ће се њихов лажни сајт приказивати изнад правог у претрази.

Неки од познатијих случајева ове врсте напада су се десили са сајтовима OBS студија и VLC медија плејера. Због Гуглове замене манифеста V2 манифестом V3, Chrome неће имати довољно добре ad blocker екстензије. Исто важи и за готово све претраживаче који су засновани на Chromium енџину. Због овога се саветује коришћење других претраживача. Иако је заснован на Chromium енџину, Brave је једна од најпопуларнијих алтернатива – ad blocker је уграђен у сам претраживач и не ослања се на екстензију, те ова промена нема ефекта на њега. Firefox и његови деривати као што је LibreWolf, такође су одлична

алтернатива јер уопште не уводе манифест V3. Ту је наравно и Tor који је годинама уназад познат по безбедности и приватности коју нуди.

Интернет претраживачи су веома битни када је реч о безбедности на интернету, али нису довољни. Највећа опасност приликом коришћења интернета долази са друштвених мрежа. Најједноставније и најбезбедније би било просто не користити их, али већина није у могућности да уради тако нешто због комуникације, посла или зависности. Веома је битно да пазимо које податке објављујемо на друштвене мреже и ко је у могућности да их види. Међу осетљиве податке спадају име, презиме, адреса, број телефона, личне фотографије, датум рођења и сл. Хакери могу користити ове податке у сврху крађе идентитета и ефикаснијих фишинга (нпр. хакер пошаље линк неког опасног сајта пријатељу особе чије је податке прикупио јер су веће шансе да ће тај пријатељ насести ако мисли да му позната особа шаље линк). Профил је најбоље држати приватним (уколико је то могуће) и не прихватати захтеве за праћење од непознатих људи. Пре објављивања било каквог садржаја на интернет, треба добро размислити да ли нам је заиста потребно то да објавимо јер ако није, онда је боље не објавити.

Осим осетљивих података који се могу повезати с идентитетом особе, битно је и никоме не откривати шифру свог налога (ово наравно важи за било који сајт, платформу и апликацију, не само за друштвене мреже). Шифра треба да садржи мала и велика слова, бројеве и специјалне знаке, а пожељно је да не буде нешто што има везе са идентитетом корисника (шифре које садрже име, презиме, датум рођења и сл. нису добре) и да не буде нека смислена целина. Треба имати посебну шифру за сваки налог и све их чувати на неком безбедном месту. Приликом прављења налога често ће се појавити опција логовања помоћу Гугл налога (може бити и других опција, али та је најчешћа) уместо прављења посебног налога. Препорука је да се ово никад не ради јер ако један налог буде хакован, хакеру ће бити лакше да приступи и осталим налозима. Уколико хакер добије приступ неком налогу и промени шифру тако да власник не може више да се улогује, препоручује се да се пријави тај налог и прате упутства за одговарајућу платформу која се налазе унутар help центра. На сајту Have I been pwned? (https://haveibeenpwned.com) може се проверити да ли је неко пруступио личним подацима повезаним с неком имејл адресом. Уколико јесте, неопходно је одмах променити шифру.

Безбедност и приватност на интернету су веома битни у данашње време иако многи нису тога свесни. Овај текст је покрио неке најосновније савете које свако може да примени, но ова тема је толико опширна да је просто немогуће покрити све, те се препоручује додатно информисање на ову тему.

Никола Генераловић III7

ШОК

Ово је ноћна мора, али је истовремено и спас! (ФОТО + ВИДЕО)

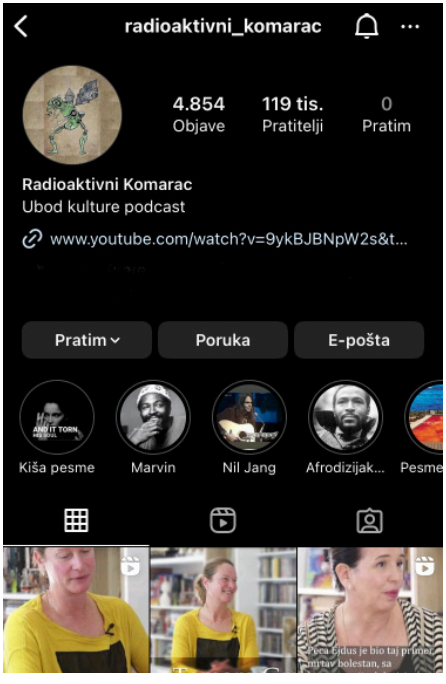

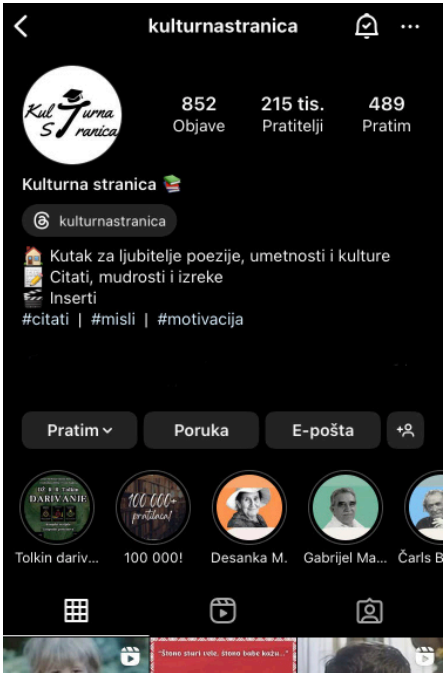

Наравно да сам претерала када сам рекла да је ово ноћна мора и спас, али ипак су то ШОК вести (у којима, можда први пут, има истине).

Интернет и друштвене мреже су толико осуђивани, а нико се није сетио да каже да су проблем њихови корисници, тачније, да смо проблем ми. Технологија нам пружа толико могућности због којих бисмо требали да будемо захвални што уопште постоји. Све са чим смо у току и шта пратимо зависи од нас самих, а бићу слободна да кажем да се у основи тога налази васпитање. Дакле, драги сви, интернет НЕ МОРА бити ноћна мора, него, уколико то желите, ваш спас и извор знања и инспирације.

Доротеа Ковачевић III7

@radioaktivni_komarac @kontrast_poezija @kulturnastranica @istorijskizabavnik
@astro_nomski @refraktor.rs @dnevna_doza_pravopisa @umetnostkaze

спорт: Бејзбол

Терен:

Терен за бејзбол је у облику лепезе и састоји се из унутрашњег дела (инфилда) и спољашњег дела (аутфилда). Инфилд се састоји из квадрата на чијим теменима се налазе базе (кућа, прва, друга и трећа) и земљаног дела који се простире неколико метара иза прве, друге и треће базе. Све иза инфилда је део аутфилда.

Уопштена правила:

У утакмици бејзбола учествују 2 тима од по 9 играча. Свака утакмица се састоји из 9 измена (ининга). Током сваке измене оба тима имају један напад и једну одбрану. Играчи тима који је у одбрани се налазе у терену, а играчи нападачког тима по унапред одређеном редоследу један за другим иду на позицију ударача код кућне базе. Пичер одбрамбеног тима (играч који се налази на средини инфилда) баца лопту према страјк зони која се налази изнад кућне базе. Ако ударач удари лопту у страјк зони баца палицу и трчи на прву базу и ако има још нападача на базама они такође трче ка наредној бази, а ако промаши бацање се понавља докле год ударач не удари лопту или промаши 3 пута када испада. Одбрамбеном тиму је циљ да избаци 3 противничка играча тако што ће добацити лопту до наредне базе пре него што играч стигне до ње, тако што ће га дотаћи лоптом, хватањем лопте пре него што падне на земљу или избацивањем на ударању (страјк аут). Играчима у нападу је циљ да оптрче све базе чиме постижу 1 поен за свој тим. Након што је избачено 3 нападача тимови се смењују: они који су били у одбрани прелазе у напад и обрнуто. Уколико је резултат након 9. измене изједначен играју се продужеци који представљају додатне измене које се играју све док један тим не буде имао више поена на крају једне измене.

Кратак историјат:

Порекло бејзбола није сасвим јасно, али чињенице указују на то да је данашњи бејзбол настао у Великој Британији и Ирској као варијанта других сличних спортова, а да су га у Америку донели имигранти. Прва званично забележена утакмица одиграна је у јуну 1838. у Онтарију (Канада). Правила су временом еволуирала и спорт је почео да добија на популарности. Прва асоцијација основана је 1857, а 1876. је основана Национална лига. До 1893. правила су мање више дошла до онога каква су данас уз неке мале измене направљене почетком XX века због велике предноси пичера у односу на удараче (тзв. ера мртве лопте). Током Другог светског рата главне лиге су биле у проблему због недостатка играча и рестрикција у осветљењу спољашњег простора, сезона 1942. године је замало била отказана. Убрзо након рата црнци су по први пут почели да играју у главним лигама од којих је први био Џеки Робинсон који је играо за Бруклин Доџерсе. Национална лига (НЛ) и Америчка лига (АЛ) су се 2000. године удружиле у заједничку организацију, MLB (Major League Baseball), где учествује укупо 30 тимова (29 из САД и 1 из Канаде).

Осим у САД-у бејзбол је један од најпопуларнијих спортова у Јапану, Јужној Кореји и Доминиканској републици које имају своје лиге и играчи из ових држава често играју у америчким лигама. Постоји и светски турнир у бејзболу, WBC (World Baseball Classic), који се одржава на сваких неколико година где учествују тимови из разних делова света.

Бејзбол у свету и на Балкану:

На Балкану бејзбол није популаран спорт, али и поред тога неке од држава на овим просторима, укључујући и Србију, имају своје тимове и лигу. Домаћи тимови такође учествују и на европским и светским такмичењима.

Никола Генераловић III7

путовање у таму

Тренутно нам остаје само да чекамо прва открића ове мисије, али и многих других које већ трају или ће започети у блиској будућности.

Еуклид

Европска свемирска агенција (ЕСА) 1. јула лансирала је свемирски телескоп Еуклид са Флориде помоћу ракете Falcon 9 компаније SpaceX. Циљ ове мисије је истраживање тамне материје и тамне енергије као и креирање тродимензионалне мапе универзума. Тамна материја (материја која не интерагује са светлошћу) и тамна енергија (узрочник убрзавања ширења универзума) чине чак 95% универзума, али су и даље велика мистерија за научнике. Проучавање тамне материје и енергије ће знатно помоћи у нашем разумевању космоса. Тродимензионална мапа свемира ће такође бити од великог значаја јер ће нам помоћи у разумевању прошлости и развоја свемира. Пошто је брзина светлости коначна, а раздаљине у свемиру су огромне, светлости су некада потребни милиони или чак милијарде година да стигне до Земље, тако да, када посматрамо објекте у свемиру ми заправо видимо како су они некада изгледали. Због овога можемо саставити мапу која би нам приказала универзум у различитим периодима његовог постојања.

У тренутку писања овог текста Еуклид је на путу ка Л2 тачки, која је удаљена од Земљине орбите око милион и по километара, одакле ће вршити посматрања наредних 6 година. Еуклид је опремљен са две камере, једна у видљивом спектру и друга у инфрацрвеном спектру. Прве фотографије ће бити доступне на јесен ове године и научна заједница полаже велика очекивања у ову мисију која ће сасвим сигурно оставити траг у истраживању свемира. Тренутно нам остаје само да чекамо прва открића ове мисије, али и многих других које већ трају или ће започети у блиској будућности.

Никола Генераловић III7

ИФОРМАТИ

прирпемили:

Лука Петровић IV9
Новак Продић

Златне греде 4, Нови Сад
Гимназија "Јован Јовановић Змај"
Телефон: 021 2156166
Основано: 27. јануар 1810. године

ВНИКУТАК

усмерите се

Специјални смер за информатику и рачунарство

У данашње време најтраженија радна места су у ИТ индустрији, због тога информатичко и технолошко образовање постаје све важнији фактор. Уписивањем ИТ смера можете да стекнете разна знања у областима програмирања, информатике и рачунарства, хардвера рачунара и математике, осим тога ученици на овом смеру остварују логички начин размишљања и решавања проблема што им помаже и у осталим областима живота. Међутим, осим теоријског, ученици на овом смеру добијају и веома добро практично знање јер школа има разрађене сарадње са ИТ компанијама. На овом смеру присутан је велики број факултетских професора из струке, па ученици имају прилику да се упознају са факултетским начином рада. Овај смер прима свега 60 ђака који су распоређени у 3 одељења, а за уписивање је потребно да се уради пријемни испит из математике. У случају да сте заинтересовани за овакав вид образовања и стила живота, ово је прави смер за вас.

Специјални смер за математику

Иако већина људи и даље сматра да је математика баук, постоје и они који се са њом хватају у коштац, па тако и ученици специјалног математичког

смера у нашој школи. Овај програм намењен је ученицима који показују веће интересовање и таленат у овој области у односу на друге. Избором овог смера, ученици се сусрећу са тежим и не тако уобичајеним градивом из математике. Постоје посебни предмети као што су аналитичка геометрија, линеарна алгебра, статистика и вероватноћа и нумеричка математика... Осим напредне математике, ђаци се сусрећу и са напредном физиком, а и спектар информатичких предмета није неупадљив на овом смеру. Када су у питању такмичења, ученици се такмиче у „А“ категорији из математике, физике и програмирања. Овај смер укључује велики број факултетских професора па ученици добијају неку врсту факултетског презнања у гимназији. Једна од занимљивих ствари на овом смеру је што се у IV години јавља предмет из астрономије. Пре уписа у овај смер потребно је да се уради пријемни испит који се састоји само из напредних математичких задатака.

Међународна матура – ИБ (енгл. IB) смер

Наша гимназија је једна од малобројних која се у Србији може похвалити са ИБ смером у свом програму. Овај смер уписују ученици који полазе у III разред и желе на крају школе да стекну ИБДП (International Baccalaureate Diploma Programme) диплому. Приликом уписивања, ђаци раде пријемни испит који се састоји из математике, српског и енглеског језика, а одељење сваке године уписује 20 ђака. Настава се похађа на енглеском језику, а чести су одласци на разне семинаре и предавања у иностранство. Једна од највећих предности ИБ програма је то што је међународно признат и пружа ученицима могућност уписа на најпрестижније универзитете било где у свету. Ђаци ИБ програма су способни да се прилагоде и напредују у брзом и динамичном свету, а често постају лидери у својим областима.

Смер за биологију и хемију

С обзиром на то да је наша школа усмерена ка природним наукама, ни овај смер није изненађење у нашем широком опусу. Наша школа је једна од пет која пружа могућност уписа на овај смер у Србији. Уколико вас дубље занима биологија и то како жива бића функционишу на хемијском нивоу, ово је прави смер за вас. Ученици који се одлуче за овај смер у Гимназији биће у могућности да дубоко зароне у молекуларне процесе који омогућавају живот, откривајући тајне иза метаболичких путања, генетичке информације и многе друге аспекте у биологији. Ученици ће се упознати са молекулама које чине жива бића, њиховим структурама, функцијама и реакцијама које се дешавају међу њима. Осим тога, научиће како се ове молекуле повезују да би створиле комплексне биолошке структуре попут ћелија и ткива, као и како ћелије комуницирају међусобно и са околином. Приликом уписивања, ученици имају могућност да бирају хоће ли да раде пријемни испит из биологије или хемије, а најбољих 20 формира одељење.

Специјални смер за физику

Ако те интересује по ком принципу раде машине, шта се дешава када се одређено тело креће, које тајне крију свемир и његова тела или себе у будућности замишљаш као инжењера, онда је специјални смер за физику прави избор за тебе. Овај смер је један од најстаријих у нашој гимназији и многе генерације ђака су га одлично завршиле. Да би уписао овај смер, неопходно је да, осим мале матуре, положиш и пријемни испит из физике, информатике или из математике. Могућности које ти се пружају након средње школе су бројне – од студија теоретске физике, преко инжењерства, грађевине, електротехнике, па све до нуклеарне медицине. Сви ови врло тражени факултети захтевају велико предзнање из физике, а овај смер ће те сигурно поставити изнад осталих. Одељења за физику су мала, прима се до 20 ученика, што омогућава индивидуалнији рад. Како нам је то рекао ученик треће године овог смера Димитрије, предност јесте велики број практичних вежби, што разликује овај смер од осталих, а и чини да школски дан буде интересантнији од уобичајеног. Он такође наглашава да постоје различити предмети у вези са физиком, попут основа механике и термодинамике, електромагнетизма и оптике и моделовање у физици, који су сви мултидисциплинарни и примењиви у свакодневном животу.

Билингвални природно-математички смерови

Уколико те занимају природне науке и истовремено желиш да додатно унапредиш своје знање енглеског, немачког, руског или француског језика, требао би да размислиш о упису на овај смер. Како нам је то објаснила професорка биологије на српско-енглеском Марина Курјачки, на билингвалним смеровима се настава из друштвених предмета обавља на српском, а настава из природних предмета, попут математике, хемије, биологије, рачунарства и физике одвија двојезично. Овакав вид школовања је јединствен у Новом Саду и додатно објашњава зашто је наша школа на добром гласу.
Професорка Марина је смер препоручила оним ђацима који су по природи свестранији, због тога што на овај смер иду креативна и вредна деца која желе да употпуне своје знање из разних области науке, али и из страних језика. Како нам је ова професорка истакла, предавање у оваквим одељењима изискује много више труда и посвећености, јер је неопходно осмислити скрипте, додатне материјале и тестове на страном језику, но да њој, ни осталим њеним колегама то не пада тешко. Препоруке долазе и од стране ученика. Давид из треће године из билингвалног немачког смера има само речи хвале: „Овај смер сам одабрао зато што волим природне науке и замишљам себе као будућег научника. Немачки ми је омиљени страни језик и волео бих да студирам у некој од земаља немачког говорног подручја.“ Како нам Давид објашњава, смер је изазован у сваком смислу те речи и неопходан је стални труд. „У почетку ми је било тешко да пратим наставу, али сада течно причам немачки и у стању сам да се школујем искључиво на овом језику. Ни један дан не бих могао да замислим без њега“, додаје нам уз осмех. За крај, и аутор овог текста, који похађа српско-енглески смер поручује свим заинтересованим будућим првацима да искористе јединствену прилику за каснији живот и каријеру, као и ширење својих знања и видика.

СЕКЦИЈЕ - ВИШЕ ОД ЉУБАВИ

Имаш хобије и интересовања у којима желиш да напредујеш? Желиш да изађеш из зоне комфора и пробаш нешто ново? Школске секције су одлично место да почнеш! Поред тога што пружају прилику за лични развој, оне отварају врата ка упознавању људи који деле твоја интересовања. Уколико ти ово буди знатижељу, овај чланак олакшаће ти посао тражења савршене секције.Чланови наше редакције посетили су пар секција да би обезбедили јасан увид у оно што те занима.

припремиле:

Јелена Димић
Ана Павловић

БЕСЕДНИШТВА ШКОЛА

За кога је ова секција и шта она подразумева? Да ли је могуће прикључивање секцији и након иницијалног уписа на почетку године? Како изгледа један уобичајени састанак?

Зађаке који имају жељу да научеда своја мишљења, ставове и веровања изразе на убедљив и јасан начин, те да своје саговорнике задиве својим говорним способностима, издвојили смо беседничку секцију. Ову секцију одржава професор филозофије Лука Рудић, уз помоћ професора Александра Турукала. Одржава се једном недељно.

Према речима професора Турукала, циљ је да: „Ученик развија своје говорничке вештине кроз практичан рад са професором, уз претходно усвајање теоријског знања о начину формирања беседе, стилским и звучним фигурама, акцентовању и осталим елементима беседништва. Ова секција код ученика развија вештину лепог и убедљивог говора, аргументованог и критичког мишљења о најразличитијим темама везаним за филозофију, друштво, политику и остале хуманистичке дисциплине.“

Уколико ово звучи као нешто што би те занимало, требало би да знаш да то није све! У оквиру ове секције развија се и вештина писања есеја и остварује се концепт дебатног клуба, који унапређује вештину аргументације. Најбољи полазници имају прилику да се припремају и за наступе на неким од такмичења која се одржавају.

Да ли је могуће прикључивање секцији и након иницијалног уписа на почетку године?

Да! Састанак започиње предавањем професора о одређеном сегменту вештине, након чега се пишу кратки говори и вежба се сама вештина говора уз асистенцију професора. Такође се пишу беседе на задате или слободне теме, одржавају се дебате о одређеним темама и, наравно, разговара се о темама које интересују ученике и о којима они желе да говоре, пишу и мисле.

За кога је ова секција и шта она подразумева?

У случају да своју машту и мисли желиш да преточиш у стихове на папиру, да се развијаш уметнички и креативно, или просто да слушаш о поезији, песничким средствима и препознавању истих у поетским текстовима, дај шансу поетској секцији!

Води је професор српског језика, Растко Лончар и одржава се једном недељно. „Верујем да пре може да се научи препознавање, него нужно усвајање и примењивање поступака у изградњи поетског текста.

Порекло песничког дара је и даље непознато, али свако може да научи да поетске поступке препозна и тумачи – на то и стављамо нагласак. На састанцима секције присутни – уколико желе – читају своје поетске текстове, и међусобно дискутују, размењују мишљења и искуства.“, објаснио је професор Лончар за нашу редакцију.

Да ли је могуће прикључивање секцији и након иницијалног уписа на почетку године?

„Ученици могу да се прикључе и искључе како нађу за сходно, јер се ради о једном специфичном приступу стваралаштву које у великој мери зависи и од конструкта личности, што не трпи увек притисак редовности похађања и извршавања задатака.“

Како изгледа један уобичајени састанак?

Професор Лончар за ову секцију каже да ни један састанак не личи на претходни, али да је кључна идеја управо: „разговор о створеном, и разговор о стварању“.

ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Ваши пријатељи вам говоре како можете бити глумац/ица? Чули сте раније да сте изражајан говорникили да имате упечатљиве израза лица? Опробајте своје вештине на драмској секцији! Секцију организује професорица српског Ана Парошки, уз помоћ професорице Данице Томаш и двоје бивших ученика, Николе Милорадовића и Сташе Кецојевић. Они траже ученике који имају уметничку нит у себи како би их развили у праве глумце који својом појавом владају сценом. Ове године, учесници драмске секције раде на пародији Шекспировог класика под називом „Хамлет у пикантном сосу“, чије се приказивање очекује у априлу. Аудиција за драмску секцију је отворена почетком сваке школске године и позива вас да се опробатеу глуми! „Сама аудиција изгледа тако да су ученицима дати текстови и потом задате говорне радње и гесте. На основу тога, бирају се деца која се чине даровита.“, говори нам професорица Парошки.

На почетку године, након процеса аудиције, ученици се уз помоћ уводних вежби упознају са сценским извођењем. Ради се на ослобађању треме, на схватању простора, кретњи и говору, као и повезивању са ликом кроз различите вежбе. Потом се почиње рад са драмским текстовима и комадима уз помоћ како професора, тако и бивших ученика у режирању и планирању представе.

Да ли је могуће прикључивање секцији и након иницијалног уписа на почетку године?

„Секција се одржава од септембра, када је прва аудиција, потом је друга аудиција и нешто што се зове ужа аудиција када коначно одабирамо који ће бити чланови драмске секције. Уколико се у току године појави потреба за новим члановима, најчешће се укључују ученици који су ушли у ужи круг аудиција.“

Како изгледа један уобичајени састанак?

Проба почиње уводним вежбама, којима се ученици загревају. Затим се размешта простор, намештају реквизити или се исти замишљају. Прво се читају текстови и онда се они остављају по страни и долази до „поставки“, тј. намештања тела, исправки и понављања драмског текста. За састанке ове секције, њена организаторка каже: „Ово је веома захтевна активност која заузима два до три дана недељно, и једна проба траје у просеку до 3 сата.“

CAPE LIBRUM

Мирјана Јовковић,
школски библиотекар

2 ВЕКА ПОСТОЈАЊА БИБЛИОТЕКЕ

1810. године, у Новом Саду је основана Српска православна гимназија а Библиотека је на иницијативу првог директора новоотворене школе Павела Јозефа Шафарика основана **22. октобра 1819. године.**

Почетак рада Библиотеке је био веома успешан, а процењује се да је у првом периоду могла имати 1500-1600 књига.

Први писани подаци о Библиотеци налазе се у Бечкој штампи, у Новинама србским, из 1819. године. Библиотека је од самог оснивања имала библиотекара, а ту дужност је Шафарик поверио професору Мојсеју Игњатовићу. 1820. године Магарашевић шаље писмо Вуку Караџићу у Беч, у којем га обавештава да је у Новом Саду основана Библиотека Српске православне гимназије. Свечано отварање Библиотеке је одржано 1822. године.Библиотека је страдала у неколико наврата, а први пут се то догодило 1849. године. Било је то време избијања Буне, када су ратна дешавања захватила и Гимназију. Велики део књижног фонда је уништен у пожару. Оно што је остало од Библиотеке поново је оживело и почело се занављати доласком др Ђорђа Натошевића за директора Гимназије 1853. године. Библиотечки фонд је увећаван и поклонима и куповином књига. Захваљујући др Ђорђу Натошевићу и професору Јовану Ђорђевићу, Библиотека је 1865. годину дочекала са 4.000 књига, а период до Прво светског рата је био веома плодоносан за њу. Рад Библиотеке се од 1867/68. године може детаљније пратити кроз школске извештаје који су те године почели да се израђују.

Спомен-збирка

Године 1985. је формиран засебан фонд Спомен-збирка, кога чине књиге добијене на поклон. Оснивање овог фонда је у основи подсећање на дугу традицију и почетак рада Библиотеке када је она своју збирку увећавала искључиво поклоњеним књигама.

Збирка легата

Ову збирку чине поклони некадашњих професора и пријатеља гимназије. Најстарији је легат професора Стевана Миловановa, који броји 36 књига, а најбројнији је легат професора Саве Дамјанова са 1054 књиге.

Збирка раритета

Збирка раритета је настала издвајањем из целокупног фонда оних књига које припадају старој и реткој књизи. Ту спадају књиге штампане до 1868. године, али у нашој збирци раритета се налазе и књиге штампане до 1900. године. Данас ова збирка броји 217 одабраних дела.

Године 1869/70, Библиотека је подељена на Наставничку и Ђачку и та подела је остала до данашњих дана. На стогодишњицу рада Гимназије, Библиотека је имала 11000, а већ 1914. године 12630 инвентарисаних дела, што је у тадашњим околностима било читаво мало благо национлне културе. У Првом светском рату Библиотека је други пут од оснивања претрпела страдање. Уништено је 2/3 књига Ђачке и 2500 књига Наставничке библиотеке, а до почетка Другог светског рата она је имала 30.000 књига. Други светски рат доноси треће страдање библиотеке. Окупацију је преживело 11000 књига. Те књиге, набављене до 1918. године, биле су заштићене печатом Српске
православне велике гимназије. Издвојене књиге су 1941. године предате Патронату гимназије. Данас се ова збирка књига чува у библиотеци Матице српске. Тренутно Библиотека гимназије има 33704 књиге, а Библиотечки фонд се константно богати, тако да ће на крају и ове године школске године бити знатно увећан.

Послови школског библиотекара

За успешан рад школских библиотека од великог значаја су послови библиотекара. Послови библиотекара подразумевају: набавку и обраду библиотечке грађе (класификација, каталогизација, инвентарисање); формирање библиотечких каталога; смештај библиотечког материјала и одржавање фондова библиотеке; информисање корисника о приновљеном библиотечком материјалу; пружање помоћи ученицима у избору литературе код израде семинарских и матурских радова; образовно-васпитни рад са ученицима кроз њихово упознавање са библиотеком; рад на изложбеним поставкама у школи, помоћ при изради школског часописа Скамија; сарадња са образовно-васпитним и установама културе у граду и Републици; вођење дневне, месечне и годишње статистике; израда програма рада и извештаја о раду.

Библиотека Гимназије „Јован Јовановић Змај" представља пример школске библиотеке која се увек прилагођава захтевима образовања и захтевима својих корисника. У свом раду Библиотека је успела да направи спону између традиционалне и савремене библиотеке.

Знамените личности Гимназије

директори:

Павел Јозеф Шафарик, др Јован Хаџић-Светић, Ђорђе Натошевић, Васа Пушибрк

професори и наставници:

Милован Видаковић, Филип Обркнежевић, др Лаза Костић, др Коста Трифковић, др Милан Петровић, Младен Лесковац, Светозар Милетић, Михаило Полит - Десанчић, Ђура Даничић, Јован Јовановић Змај, Исидор Бајић, Богдан Медаковић

Емилија о Ученичком парламенту:
„Сваки ученик има слободу мишљења и говора на парламенту и он показује да је наша школа стимулативан амбијент за развој и самоостваривање.”

интервју водили:
Радован Војиновић III9
и Бојан Тодоровић III9

Интервју: ПРЕДСЕДНИЦА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА ЕМИЛИЈА КАЋАНСКИ

1. Који пројекти су реализовани у претходном периоду и која су достигнућа постигнута?

„Сматрам да је најамбициознији пројекат био Развојни план Аутономне Покрајине Војводине, где смо ми,млади лидери, имали прилику да учествујемо у формирању документа који предвиђа како ће Војводина изгледати до 2030. године. Веома нам значи што смо позвани да учествујемо у том пројекту. Цео парламент је имао прилику да каже шта мисли, шта жели, са чим се не слаже и шта то треба променити. Имали смо могућност да се бавимо економијом, инфраструктуром, предузетништвом као и животном средином. Такође, у претходном периоду организован је хуманитарни турнир. Ми смо се као школа удружили да скупимо новац за нашег болесног друга и мислим да је то јако велика и лепа ствар коју смо урадили. Од мале идеје смо направили велики турнир и прикупили велику суму новца која је њему много помогла. Girls go circular пројекат је од огромног значаја јер је признат у Европској унији. 60 девојака из наше школе је положило за сертификат о циркуларној економији и дигиталној писмености, који им може значити касније у животу."

2. Које су активности Ученичког парламента посебно биле важне за развој школе?

„Од јануара ове године нам је фокус био на школским пројектима који би решили тренутне проблеме у школи. Циљ је да ученици схвате да је све у школи заједничко, те мислим да ћемо кроз те пројекте то и остварити. Орагнизовали смо Дан отворених врата, као и представљање школе на Сајму образовања, а то је много помогло осмацима да се упознају са нашом школом и виде како она школа функционише. Радимо и на враћању старих традиција у школи, као што су писање писама за Дан заљубљених, Дан отворених врата, Дан матураната и многе друге активности које су се спроводиле до почетка пандемије."

ИНТЕРВЈУ: НОВИ САД И МИ КРОЗ ПРИЗМУ РУСА

ИНТЕРВЈУ: НОВИ САД И МИ КРОЗ ПРИЗМУ РУСА

Сви смо врло добро упознати с ратом који букти у Украјини и са околностима које су задесиле руски и украјински народ. Као последица рата, јавиле су се сеобе, у многим правцима, па и у правцу Србије, између осталог, у правцу Гимназије „Јован Јовановић Змај“. Будући да смо имали прилике да упознамо много Руса у улози ученика, али и у улози проферсора, одлучили смо да обавимо кратак интервју са њима.

професор Криницын И.Г.

1) Који је Ваш први утисак о Гимназији „Јован Јовановић Змај“?

Први утисак је, наравно, дивљење према старом, величанственом здању у којем се налази гимназија. Ја сам у својој домовини Русији дуго радио на универзитету који се налазио у древним зградама у којима је некада била Богословија и прва гимназија у нашем граду. Сматрам да је веома важно да се образовне установе очувају на местима где постоје просветне традиције. Овакве историјске грађевине које чувају дух просвете и науке чине ми се веома важним елементом у васпитању младих, јер сама историја инспирише и помаже у учењу. Када смо ушли унутра, било је лепо видети да се традиција школе, гимназије и образовања уопште чувају и дубоко поштују унутар ових зидова, као и духовност. На зидовима су фотографије матураната 19. и почетка 20. века, имена ученика погинулих у Другом светском рату, многи стари едукативни плакати добро очувани упркос ратовима који су задесили ову земљу. Лепо је видети и знати да су многи професори који данас раде у овој гимазији били матуранти исте.

2) Како Вам се допада српски језик?

Јако волим српски језик, леп је и милозвучан, чини ми се веома мелодичним. Понекад сам, док уопште нисам разумео језик, у јавном превозу слушао говор као песму. Уопште, ја сам веома заинтересован за словенске језике и, иако нисам филолог, понекад покушавам да повучем неке паралеле између њих.

3) Како се сада осећате у Србији и Новом Саду? Видите ли промену Ваше личности у односу на ону када сте живели у Русији?

И у Србији и у Новом Саду се осећам прилично пријатно. Поред, још увек, слабог познавања српског језика, захваљујући доброј вољи Срба, не осећам никакве непријатности. Трудим се да комуницирам са локалним становништвом на њиховом матерњем језику, без употребе енглеског, што наилази на позитиван одговор код људи. Када су у питању промене, властиту еволуцију је тешко размотрити и оценити, посебно за тако кратак период онтогенезе. Нисам провео ни 6 месеци у Србији. Мислим да не бих могао да се променим за тако кратко време. У мојим годинама људи се мењају на тежак и обавезан начин. Једно могу да кажем – та илузорна Србија коју сам себи сликао као школарац, студент, свршени студент, професор на факултету и онакоју сам видео – скоро се поклопила! Нисам разочаран у своје снове! Заиста ми се свиђа ова земља и људи!

Ученици

1) *Да ли постоји нешто што тешко успеваш да савладаш у гимназији?*

У гимназији ме је прво шокирало учење латинског језика. Иако сам сањао да га једног дана научим, нисам очекивао да ћу морати да учим један језик на другом страном језику. С друге стране, у 1. разреду гимназије из многих предмета не долази потпуно ново знање, већ је део тога понављање и допуњавање наученог у 7. и 8. разреду основне школе што много олакшава учење.

2) *Како се сада осећаш у Србији и Новом Саду?*

Сада могу да кажем да је Нови Сад постао мој дом. Чак и поред тога што још увек немам довољно знање српског језика не осећам никакве непријатности. Почео сам добро да се сналазим у граду месец дана након доласка, а и убрзо сам пронашао пријатље овде.

3) *Како замишљаш своју будућност овде и своју будућност уопште?*

Нисам још размишљао о будућности, али моји непосредни планови су само да завршим студије у Србији
(Гимназија и Факултет).

/ УЧЕНИЦИ /
УЧЕНИК: УПИШИТЕ МИ ЈЕДАН УМЕСТО НЕОПРАВДАНОГ.
ПРОФЕСОР: КОЛИКО НЕОПРАВДАНИХ ИМАШ?
УЧЕНИК: ТРИ.
ПРОФЕСОР: ПА ДОБРО ТО НИЈЕ СТРАШНО.
УЧЕНИК: ТРИ ОД ЈУТРОС.

УЧЕНИК: МОЖЕ МЕНИ КЕЦ ЗА ЧЕТВРТАК?
ДРУГИ УЧЕНИК: МОЖЕ И МЕНИ ИСТО КАО И ЊЕМУ?

(АНАЛИЗА АНТИГОНЕ): О СОФОКЛЕТУ БИХ РЕКАО...

/ ПРОФЕСОРИ /

У НАМА ЈЕ СУНЧЕВА ТОПЛОТА, ТИ КАД ЈЕДЕШ ПАРАДАЈЗ ТИ ЈЕДЕШ ДЕО СУНЦА.

ПОМЕРАЊЕ ОНЛАЈН ДОПУНСКЕ ЗА 19.15Н ЈЕР ЈЕ „СЛАГАЛИЦА" У 19Н.

НАРАВНО, ВИ ПРЕ МАТУРСКЕ ВЕЧЕРИ ТРЕБА ДА СЕ НАЂЕТЕ СА ВАШИМ САПАТНИЦАМА...ОВАЈ САПУТНИЦАМА.

ДОБИО СИ 4 НА 5. ШТА ТИ ТУ НИЈЕ ЈАСНО? 4 ПИШЕМ 5 ПАМТИМ.

СЕТИТЕ МЕ ФИЛМА ДА СЕ СЕТИМ.

ЗАШТО ДЕЦО, ДА МУЧИМО ЈАДНЕ ЖАБЕ? ПА ДЕЦО ИМАМО ВАС.

БЕЗ ШАЛЕ, ШАЛУ НА СТРАНУ.

ВИДИТЕ КАКО МЕНЕ МУЧИ АЛЕРГИЈА, ЕВО, ЈА САД МОРАМ ДА УЗМЕМ ЈЕДНУ ЧОКОЛАДИЦУ.

КОНТРОЛНИ ИЗ ФИЗИКЕ 200 PG

ПРОВЕРЕ ЗНАЊА ИЗ МАТЕМАТИКЕ 200 PG

ЧАС ТЕОРИЈЕ ЗНАЊА 500 PG

УСТАЈАЊЕ ПРЕ 9Н ЗА ПОТРЕБЕ НАСТАВЕ 60 PG

ПОМЕРАЊЕ КОНТРОЛНОГ ЗА ПОНЕДЕЉАК 75 PG

КАДА СЕ ДАТУМ ПОКЛАПА СА МОЈИМ РЕДНИМ БРОЈЕМ У ДНЕВНИКУ 1000 PG

КАДА ПРОФЕСОР СЕДНЕ У УЧЕНИЧКУ КЛУПУ (ЗНАМО ДА ЈЕ ОДГОВАРАЊЕ) 900 PG

**PG-психограми, основна јединица мере за стрес*

НОБЛИЦЕ И НОБЕЛОВЦИ

А КАД СМО КОД МЕРНИХ ЈЕДИНИЦА...

Просечна маса Нобелове награде је тачно дупло мања од једног уобичајеног паковања Ноблица које носите баки као поклон за рођендан. Просечна новчана вредност тог паковања Ноблица је 179,99 , а Нобелове награде 423 500 динара.

Наш омиљени нобеловац је Иво Андрић који је премостио дуг пут до Стокхолма да би 1961. године примио заслужено одликовање. Њега ћемо увек памтити јер је за собом оставио неизмерно вредно културно наслеђе и љубав према мостовима. Жао нам је што никада није пробао омиљени кекс редакције. Ова занимљивост је настала зато што су нам се много јеле Ноблице док смо приводили крају писање текстова за овај часопис и размишљали да ли ће неко од нас постати нобеловац и моћи да купи много паковања Ноблица.

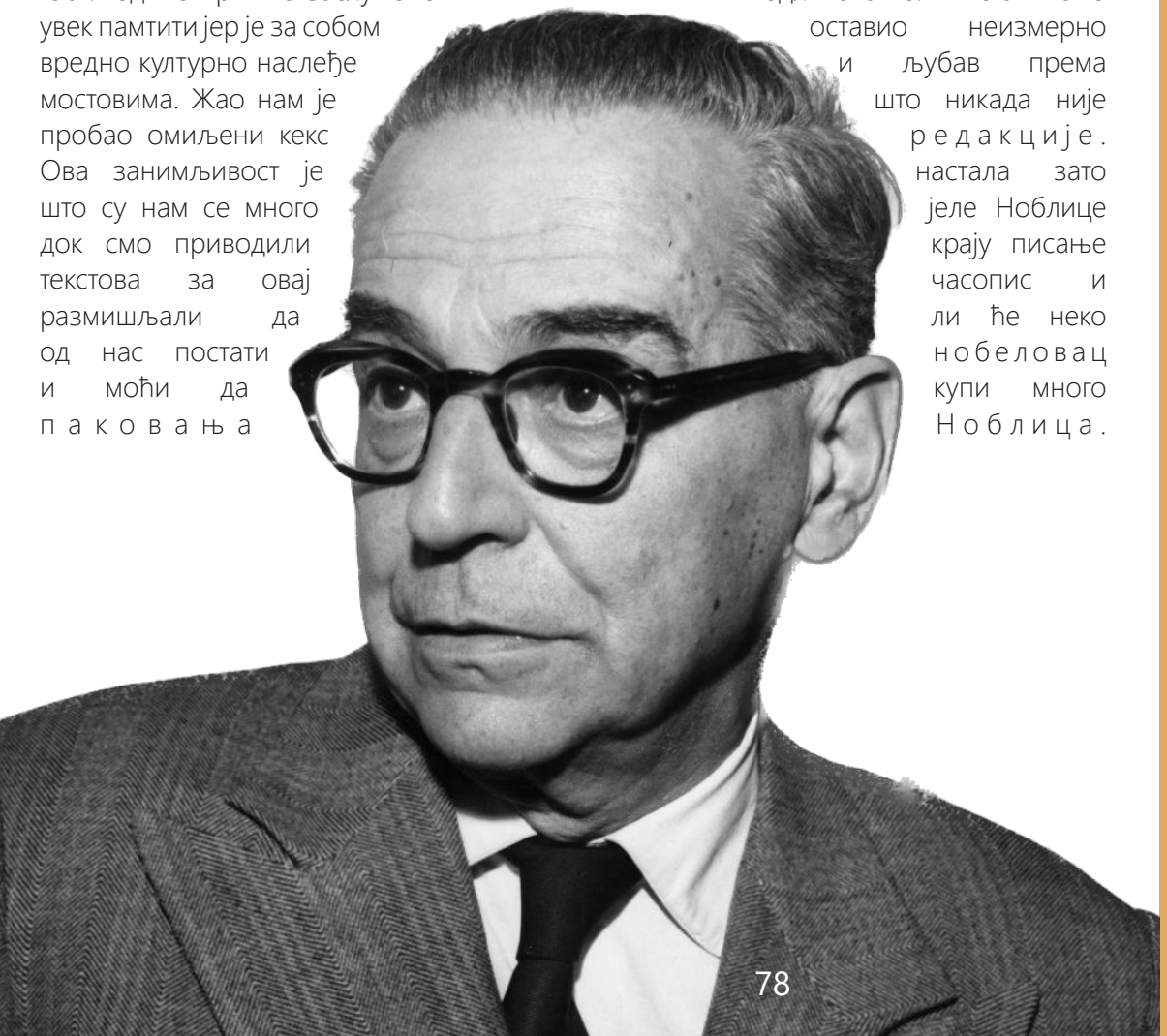

ЗАВРШНА РЕЧ

Могла је да ужива страствену и искрену љубав, али њена трагедија је она сама. Њена жеља да он буде тај, да он буде онај који је у створен у мислима.
Трагедија свих пропалих љубави су платонска осећања, сви невини погледи пуни жудње и жеље, тачније, трагедија је што се ништа није десило. Сви су остали невини и неосуђени, а починили су прекршај. Сигурна сам да ниједна љубав није пропала уколико је започета, могла је једноставно да не успе, а за неуспехом не треба туговати јер је део свакодневице. Строга сам и непоколебљива када је овај став у питању, строга колико и према остатку животне филозофије. Тишина између двоје људи, чији је спас из пакла очекивања заграљ и шапат који изазива врелину и оћекује телом, та тишина је грех. Та тишина је Шекспирова најбезнадежнијиа трагедија. То је почињен злочин, а казна је пропуштена прилика за успехом и поразом који је подношљивији од овог "пропуштена прилика".
Када би бар постојао закон који човека обавезује на говор и изриче му најстрожу казну уколико ћути; где би се налазио суд? Суд би могао да буде једино у нашим бићима и вероватно се тамо налази, а ми га не посећујемо често јер не желимо сами да се предамо. Шетамо околном улицом и избегавамо истину, а то је један од грехова.

Ово је завршна реч Скамије. Зашто? Не знам ни сама зашто, али је професорка Будимир рекла да буде тако и да је ово порука за све читаоце.

Доротеа Ковачевић III7

ЗАХВАЛНА САМ НА...

Захвлана сам на добијеној шанси да корачам по овој мрежи путева,

На породици која ми пружа смернице (упуте),

Јер, хвала молитва је!
Захвална сам на слободи,
Одлукама,
Изборима,
Могућностима.
Јер, хвала молитва је!

Захвлана сам на свим погрешним скретањима и враћањима,

На свим раскрсницама и сусретима.
Јер, хвала молитва је!

Захвална сам на различитостима,
На прилици за упознавањем,
Истраживањем,
Откирвањем,
Проучавањем другачијег,
Јер, хвала молитва је!
Захвлана сам срцу за бол и срећу,
Прсту за додире,
Оку за слике,
Носу за мирисе,
Уху за звуке,
Језику за речи,
Јер, хвала молитва је!

Захвална сам на сваком новом изласку и заласку Сунца,

Плаветнилу и зеленилу,
На шуму и цврку̑ту,
На жубору и таласу
Јер, хвала молитва је!
Захвлана сам на разуму,
На свести,
На савести
На вери.
Јер, хвала молитва је!

Захвална сам на нади која овлада и оним тренуцима који делују да се налазе на ивици амбиса.
Јер, хвала молитва је!
Захвлана сам на свакој
срећној и тужној сузи,
Осмеху,
Загрљају.
Јер, хвала мотива је!

Захвална на сам на свему што је у свету оставило траг,

Хвала за добро и лоше,
За мир и немир,

За свађе и помирења,
За грехе и за опроштаје,
За успехе и поразе.
Јер, хвала молитва је!

Захвална сам на захвалности која претвара порицање у прихватање,

хаос у ред,
конфузију у јасноћу.

Даје смисао прошлости, доноси мир за садашњи тренутак и ствара визију за будућност.

.... јер, захвалан човек је срећан човек.

И ШТА ЋЕМО САД?

Sponsored by Segoe UI